

Zienswijze gemeente Dordrecht (definitieve versie)

Inleidende opmerkingen

1. *Woord van dank*

Wij spreken onze waardering uit richting u als GR Sociaal voor uw inspanningen. Ook in 2024 heeft de GR sociaal te maken gehad met allerlei ontwikkelingen die van invloed waren op het werk.

Bijvoorbeeld met de komst van een nieuw kabinet en de bijbehorende (aankomende) wetsvoorstellen, zoals de Participatiewet in balans. Maar ook het verschijnen van de anonieme brief van medewerkers eind 2024 en het daaropvolgend onderzoek heeft een grote impact. Ondanks deze ontwikkelingen staan de medewerkers van de GR Sociaal klaar voor onze inwoners.

Tenslotte danken wij u voor het tijdig aanleveren van uw stukken en het uitgebreide inzicht dat u geeft in de mate van realisatie in uw beleidsdoelen en de hiervoor in te zetten middelen. Daarnaast stellen wij het op prijs dat u inspanningen doet om de oplopende kosten om te buigen en bij te dragen aan de financiële situatie in onze gemeente.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur (DB) dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering. Het DB waardeert het ook dat wij op 21 januari 2025 met u een waardevol gesprek hebben gevoerd over de uitdagingen van de GR Sociaal.

Jaarstukken GRS 2024

In de jaarstukken GR Sociaal 2024 blikt u terug op de begroting 2024. We staan stil bij enkele punten die in de verschillende opgaven aan bod komen:

2. *Bestaanszekerheid versterken – bereik minimabeleid*

We constateren dat door het voeren van de bestaanszekerheidsgesprekken bijstandsgerechtigde inwoners beter in beeld zijn en betere ondersteuning ontvangen. Als resultaat zien we ook een hoger gebruik van de minimaregelingen Bijzondere Bijstand (BB) en Persoonlijk Minima Budget (PMB). Hiermee draagt u bij aan onze doelstelling om het bereik van regelingen te vergroten. Wij danken u voor uw inzet hierop.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur is blij met deze ontwikkeling. Binnen Dordrecht wordt nauw samengewerkt met de gemeente en betrokken partners. We sluiten met deze aanpak aan bij het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Dordt West, maar ook op de partners uit andere wijken in Dordrecht.

3. *Ontwikkelen naar werk - doelstelling*

Uw doel om het aantal inwoners in de bijstand te verlagen is niet behaald. In onze zienswijze op de Voorjaarsbrief komen wij op dit onderwerp terug.

Reactie

De reactie op deze zienswijze staat bij de Voorjaarsbrief 2025.

4. *Zorgen voor ondersteuning – Wmo naar de voorkant*

Met de beweging 'Wmo naar de voorkant' beogen we de zorg beschikbaar en betaalbaar te houden. Het doel om 5% van de meldingen via andere oplossingen dan maatwerkvoorzieningen af te handelen is niet behaald. Een nadere duiding op het bereikte resultaat ontbreekt en wij vragen u om ons hier alsnog in te voorzien.

Reactie

De doelstelling om meldingen af te handelen via een andere oplossing dan een maatwerkvoorziening is in wel 2024 behaald. Om deze doelstelling te blijven behalen of verder uit te breiden, is wel intensivering van de samenwerking met de wijkteams nodig.

Het percentage meldingen waarvoor door het gesprek andere oplossingen dan maatwerkvoorzieningen zijn gevonden bedraagt ongeveer 19%. De melding wordt dan na onderzoek afgesloten met het advies 'voorliggende voorziening'. In dat geval wordt de cliënt verwezen naar het wijkteam voor het verkennen van mogelijkheden voor algemene voorziening, informele hulp of

gebruikelijke zorg. In 2% van de meldingen werd ook geen nieuwe maatwerkvoorziening toegekend, omdat het aanwezige maatwerk voldoende was.

Het percentage dat door het wijkteam wordt opgepakt is lager, maar er zijn dus tal van andere oplossingen die ook geboden kunnen worden voordat een inwoner beroep doet op maatwerk. Daar wordt in de gesprekken van de consulent met de inwoner ook regelmatig naar verwezen.

5. *Zorgen voor ondersteuning – intensiveren samenwerking*

Net als u benadrukken we het belang van de samenwerking en verbinding met Dordrecht Sociaal en ons als gemeente in de beweging 'Wmo naar de voorkant'. Met de opdracht integrale toegang, die door ons aan u en Dordrecht Sociaal is verstrekt, verzoeken wij u de samenwerking te intensiveren. We constateren dat dit nog onvoldoende van de grond komt en vinden dit zorgelijk voor de vereenvoudiging van onze gezamenlijke dienstverlening aan onze inwoners en de (financieel) noodzakelijke efficiëntie.

Reactie

De opdracht 'integrale toegang' is onderdeel van spoor 3 van de bestuursopdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein, waarbij samenwerking moet leiden tot een hogere efficiency. Naast de bestuursopdracht is de GR Sociaal eveneens nauw betrokken bij de aanpak 'Duurzame groei uit achterstand'. Bij de inrichting van gemeentegerichte teams in 2023 is rekening gehouden met de ontwikkeling om meer te kunnen samenwerken met het lokale domein.

De GR Sociaal zoekt binnen de bestaande mogelijkheden (verstrekte opdracht en capaciteit) naar de mogelijkheden om te werken aan een meer integrale toegang en daardoor aan een meer efficiënt systeem. Naast deze ontwikkeling zijn we in gemeenten ook aan de slag met een experiment voor de doelgroep dementerenden waarbij bij de beoordeling van een aanvraag Wmo vertrouwd kan worden op de informatie van dementieconsulenten.

Voor de bestuursopdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein wordt op dit moment samen met Dordrecht Sociaal een projectplan uitgewerkt om het komende jaar de stappen voor samenwerking tussen consulenten en wijkteammedewerkers verder te concretiseren. Dit plan wordt voor de zomer aangeboden voor akkoord aan de ambtelijk opdrachtgevers.

6. *Bedrijfsvoering – inzicht personeelsomvang en overhead*

Het geboden inzicht in (de ontwikkeling van) personeelsomvang/-kosten en overheadkosten wordt door ons zeer gewaardeerd. Wij vragen u dit overzicht te handhaven in komende P&C-stukken en mutaties op deze onderdelen zichtbaar op te nemen voor besluitvorming (bijvoorbeeld gevolgen wijzigen huisvesting, toenemende eisen op gebied van ICT en privacy). Een koppeling met de caseload, uitbreiding van (wettelijke) taken en ambities vinden wij een waardevolle toevoeging.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur bedankt u voor uw reactie. De informatie van de overheadkosten blijven wij aanbieden in onze P&C stukken. Voor de besluitvorming rondom de bedrijfsvoering blijft het reguliere proces van besluitvorming door DB en AB gehandhaafd.

7. *Financiën – incidentele en structurele kosten*

Wij vragen u de financiële effecten in uw jaarstukken zichtbaar in te delen in structureel en incidenteel, waarbij u uitgaat van 'structureel, tenzij'. We vragen u vervolgens de structurele effecten te verwerken in uw begroting om zo tot een zo realistisch mogelijke begroting te komen.

Hierbij dient u niet alleen rekening te houden met wat u wil/moet, maar ook met wat u kan. Als voorbeeld noemen wij de grote onderbesteding op apparaatslasten (€3 miljoen). Wij kunnen ons voorstellen dat de krappe arbeidsmarkt en schaarste op specifieke functies een rol speelt. Aangezien deze situatie niet op korte termijn verandert, vragen wij om hierop enige wijze rekening mee te houden in uw ramingen. Hetzelfde geldt voor te leveren diensten door aanbieders.

Reactie

Momenteel vindt er een analyse plaats naar de verhouding van structurele en incidentele baten en lasten. Dit is onderdeel van de bestuursopdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein (spoor 1).

8. Financiën - integriteitsonderzoek

Wij kunnen ons vinden in het voorstel om €700.000 van het positieve resultaat over 2024 te reserveren voor de dekking van kosten van het onderzoek n.a.v. de anonieme brief. Wij vragen u de gemeenten zo spoedig mogelijk te informeren over de uitkomsten van het onderzoek en ons tijdig en adequaat op de hoogte te stellen van zaken die de realisatie van onze gezamenlijke doelstellingen in gevaar kunnen brengen en de mogelijke extra financiële consequenties.

Reactie

De uitkomsten van het rapport naar aanleiding van het onderzoek naar sociaal en zakelijk integriteit worden volgens de daarvoor opgestelde procedures gedeeld met belanghebbenden.

Met het vormen van deze reserve worden de in 2025 lopende en te verwachten kosten van het onderzoek gedekt. Als uit het onderzoek nadere maatregelen volgen zal dit bij de Najaarsbrief 2025 worden opgenomen.

9. Financiën - rechtmatigheidsverantwoording

In deze versie van de jaarstukken is de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichting daarop nog niet meegenomen. Graag krijgen wij nog inzage in de rechtmatigheidsverantwoording voor de definitieve versie van de jaarstukken.

Reactie

De rechtmatigheidsverantwoording wordt in de definitieve versie van de jaarstukken opgenomen.

Voorjaarsbrief 2025

In de Voorjaarsbrief 2025 rapporteert u over de voortgang en de verantwoording over de resultaten en actualiseert u de primaire begroting 2025. We staan kort stil bij enkele punten die in de verschillende opgaven aan bod komen:

Algemeen – opgave-indicatoren

In de Voorjaarsbrief 2025 presenteert u de opgave-indicatoren. De toevoeging hiervan vinden wij positief. Als overweging willen wij u meegeven de behaalde resultaten per opgave-indicator volgens eenzelfde opzet te presenteren. Dit stelt ons beter in staat trends en ontwikkelingen te kunnen volgen.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur bedankt u voor uw suggestie. Wij zullen hier in de toekomst rekening mee houden. Het werken met opgave-indicatoren is nieuw voor de GR Sociaal. De intentie is om op gelijke wijze te rapporteren en ons streven is om dat in de toekomst verder te verbeteren.

10. Bestaanszekerheid versterken – Serviceteam bewindvoering

We zijn blij dat het Serviceteam bewindvoering dit jaar van start gaat. We blijven graag op de hoogte van de ontwikkelingen en resultaten van dit team. Wij vragen aandacht voor inzet op de zogeheten 'Alleenverdienersproblematiek'. Doordat verschillende regelingen ongelukkig op elkaar inwerken, ontvangt een groep inwoners minder toeslagen dan een vergelijkbaar huishouden met alleen een bijstandsuitkering. Sommige inwoners hebben hierdoor een netto-inkomen dat lager is dan een bijstandsuitkering. Het Rijk heeft dit 'alleenverdienersproblematiek' genoemd. Wij roepen u op om zo snel mogelijk met een voorstel te komen om Dordtenaren te ondersteunen die met deze problematiek te maken hebben, soms zelfs zonder dat zij dit weten.

Reactie

Met betrekking tot de aanpak alleenverdienersproblematiek zijn recentelijk de beleidsregels voor de aanpak in het Dagelijks Bestuur vastgesteld. Daarbij is expliciete aandacht geweest om de compensatieoperatie voor inwoners zo laagdrempelig mogelijk te houden en de belasting van inwoners te beperken. We zullen inwoners gericht benaderen, zodat ze ook gebruik kunnen maken van de compensatie als zij dit zelf niet weten. Ambtelijk zullen de gemeenten op de hoogte worden gehouden over de kansen en ontwikkelingen op beide onderwerpen.

11. Ontwikkelen naar werk - doelstelling

De kosten van bijstand blijven stijgen. Een verlaging van het aantal mensen in de bijstand juichen wij uiteraard toe. Gelet op de resultaten van 2024, vindt u de gestelde ambitie realistisch en hoe gaat u de ambitie dit jaar wel behalen? Wij verzoeken u hier apart op te rapporteren.

Reactie

De GR Sociaal heeft in de begroting 2024 een ambitie opgenomen voor uitstroom uit de bijstand die te ambitieus is gebleken. De resultaten van de GR Sociaal zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland en de prognoses van het Centraal Planbureau (CPB), maar minder dan we onszelf ten doel hadden gesteld.

Om aansluiting te houden met de veranderende ondersteuningsbehoefte van inwoners met een uitkering is binnen de GR Sociaal gestart met een grondige heroriëntatie op het re-integratie en participatiebeleid. Centraal onderdeel hierin is het Werk Ontwikkel Punt (WOP) waar Drechtwerk en de SDD vormgeven aan ondersteuning van inwoners voor wie (regulier) werken een haalbaar doel is. Het WOP brengt expertise op het gebied van arbeidsonderzoek, aanleren van werknemersvaardigheden, arbeidsgerichte vaktrainingen en het coachen op ontwikkeldoelen van willen en kunnen werken bij elkaar. In het WOP worden modulaire trainingen ontwikkeld, die centraal en lokaal aangeboden kunnen worden. In de centrale werksetting en het werk experience center draait het om het opdoen van werkervaring en werkbeleving. Verdere vakontwikkeling vindt plaats in de vijf leerlijnen die zijn vormgegeven met werkgevers.

Daarnaast wordt gewerkt aan een lokaal aanbod per gemeente voor inwoners voor wie ontwikkeling tot de mogelijkheden behoort, maar waar een langere periode mee gemoeid is. De stap naar regulier werk is nu nog niet mogelijk, maar door betekenisvol mee te doen is deze stap op termijn wel een reële optie. De gesprekken met deze inwoners vinden dan ook zo veel mogelijk lokaal plaats. Denk aan locaties zoals de sociale teams, in een buurthuis of op het gemeentehuis in hun woongemeente. Uit de gesprekken vormt de consulent een beeld over de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner. Samen bespreken ze welke doelen gehaald kunnen worden en welk aanbod hierbij het beste past. De instrumenten die ingezet kunnen worden zijn o.a. modulaire trainingen uit het centrale aanbod die gericht zijn op sociale vaardigheden en taalontwikkeling. Daarnaast wordt een lokaal samenhangend aanbod van participatie- en ontwikkelplekken ontwikkeld, waarbij uw ambtenaren, lokale initiatieven, leer-/ontwikkelbedrijven en sociale ondernemers zijn betrokken.

De nieuwe aanpak op re-integratie moeten in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals de Participatiewet in balans, ontwikkelingen van het regionaal Werkcentrum Drechtsteden en kansen die samengaan met samenwerkingsmogelijkheden tussen Drechtwerk en SDD meer uitstroom opleveren. Anderzijds is er nog veel in ontwikkeling, waardoor niet gezegd is dat de ambitie in de begroting wordt gehaald. In de Voorjaarsbrief 2025 is daarom de aangepaste doelstelling nog niet financieel vertaald in de begroting, maar opgenomen in de risicoparagraaf.

12. Ontwikkelen naar werk - herijking

U geeft aan het komende jaar te gebruiken voor een grondige heroriëntatie op het re-integratie en participatiebeleid. Wij gaan ervan uit dit onderdeel is van de herijking in 2025 zoals door u in januari 2025 aan de raad is gepresenteerd. Die herijking betreft aanpassingen van de verordening én richt zich op nieuwe uitgangspunten voor re-integratie en participatiebeleid.

Reactie

Uw aanname klopt. De herijking wordt, zoals beloofd, gekoppeld aan de landelijke ontwikkeling Participatiewet in Balans. Er wordt op dit moment samen met de beleidsadviseurs van gemeenten gewerkt aan een raadsinformatiebrief waarin een update wordt gegeven over deze herijking.

13. Ontwikkelen naar werk - dienstverleningsprofielen

In relatie tot de rubricering van het bestand in drie dienstverleningsprofielen, benadrukken we het belang om de groep statushouders te prioriteren. Statushouders hebben binnen het actuele bijstandsbestand waarschijnlijk het meeste potentieel om uit te stromen naar werk. U benoemt het potentieel van statushouders en instrumentarium, maar onduidelijk is hoe voortvarend en succesvol dit wordt opgepakt. Graag ontvangen wij uw reflectie hierop.

Reactie

Voor de doelgroep statushouders is volledige uitstroom in veel gevallen gedurende het inburgeringstraject (van gemiddeld 3 jaar) nog moeilijk om te realiseren. De volledige uitstroom wordt veelal bereikt als statushouders de inburgering volledig doorlopen hebben. Om ook gedurende de inburgering de gerichtheid op (parttime) werk te vergroten wordt momenteel ingezet op:

- Het bieden van inburgering en werk gedurende het verblijf in het AZC (pilot Vroege Start).
- Het gebruik van het Werk Ontwikkel Punt (WOP) bij Drechtwerk met inzet van ontwikkelcoaches specifiek gericht op statushouders.
- De uitbreiding van op participatie gerichte capaciteit van de afdeling Inburgering.

Daarnaast wordt een campagne gestart om de landelijke subsidieregeling Ondersteuning Werkgevers Inzet Statushouders onder de aandacht te brengen van werkgevers in de regio en wordt ingezet op vereenvoudiging van het werkproces voor parttime werk.

14. Zorgen voor ondersteuning – indicatoren

U geeft aan dat de indicatoren waarin de ontwikkeling van inwoners met een dagbestedingsindicatie worden gemeten vervallen, totdat er een geschikte meetmethodiek is gevonden. Deze indicatoren zijn zeer van belang om de effectiviteit van de voorziening te kunnen monitoren. Wij kijken daarom uit de nieuwe meetmethodiek en worden graag op de hoogte gehouden.

Reactie

Op dit moment onderzoeken we een geschikte meetmethodiek om, afhankelijk van de doelgroep - die heel divers van aard is -, het juiste te kunnen meten. Als er ontwikkeling mogelijk is en de inwoner is nog jong, is het goed om te kijken of er stappen naar werk (al dan niet beschermt of vrijwilligerswerk) gemaakt kunnen worden. Kijken we naar ouderen, bijv. met dementie, dan is voorkomen of remmen van achteruitgang soms het belangrijkste doel. Gezien de diversiteit aan indicatoren en meetdoelen, vraagt dit gedegen onderzoek. De meetmethodiek zal niet vanuit de Opgave Zorgen voor Ondersteuning worden ontwikkeld. Hiervoor willen we aansluiten op de meetmethodiek van Ontwikkelen naar Werk, om ook de lange lijnen in de ontwikkeling van de inwoner te kunnen volgen.

15. Financiën – inzicht besparingen

Wij vragen u beter inzicht te geven in hoeverre de verwachte besparingen 2025 exact in de Voorjaarsbrief zijn verwerkt, zowel qua hoogte als op welke onderdelen. Dat is nu niet duidelijk. Verder vragen wij u deze ombuigingen nauwgezet te monitoren en te beoordelen op realisme.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per opgave een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn verwerkt in de begroting. In het bijbehorende tabellenboek wordt per gemeente het effect van de maatregel weergegeven. De voortgang op de genomen maatregelen worden maandelijks gemonitord en middels de reguliere P&C-cyclus worden gemeenten geïnformeerd over de voortgang.

Opgave Bestaanszekerheid Versterken	P&C cyclus	Spoor	2025	2026	2027	2028	2029
Doelstelling klantenaantallen	BG2025	Spoor 2	€ 3.631.000	€ 5.326.000	€ 7.046.000	€ 8.854.000	€ 8.854.000
Doelstelling klantenaantallen	UPN2026	Spoor 2	€ 2.295.000	€ 3.503.000	€ 4.615.000	€ 5.569.000	€ 8.302.000
Serviceteam bewindvoering	UPN2026	Spoor 1	€ 225.000	€ 301.000	€ 301.000	€ 301.000	€ 301.000
Correctie doelstelling klantaantallen	V/B en BG2026	Spoor 2	€ -3.450.000	€ -3.339.000	€ -3.157.000	€ -2.928.000	€ -2.686.000
			€ 2.701.000	€ 5.791.000	€ 8.805.000	€ 11.796.000	€ 14.771.000
Opgave Zorgen Voor Ondersteuning							
Herstelgerichte ondersteuning	BG2025	Spoor 2	€ 760.000	€ 790.000	€ 821.000	€ 852.000	€ 852.000
Inzet Wmo naar de voorkant	BG2025	Spoor 2	€ 544.000	€ 857.000	€ 1.124.000	€ 1.396.000	€ 1.396.000
Aanpassing herstelgerichte ondersteuning	UPN2026	Spoor 2	€ 142.000	€ 186.000	€ 185.000	€ 185.000	€ 181.000
Uitbreiding Wmo naar de voorkant met IB en DB	UPN2026	Spoor 2	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Correctie herstelgerichte ondersteuning	V/B en BG2026	Spoor 2	€ -471.000	€ -418.000	€ -449.000	€ -480.000	€ -480.000
Correctie inzet Wmo naar de voorkant	V/B en BG2026	Spoor 2	€ -442.000	€ 247.000	€ -21.000	€ -293.000	€ -294.000
			€ 593.000	€ 1.722.000	€ 1.720.000	€ 1.720.000	€ 1.715.000
Bedrijfsvoering							
Groei formatie 10 fte	BG2025	Spoor 1	€ 1.128.000	€ 1.128.000	€ 1.128.000	€ 1.128.000	€ 1.128.000
Groei formatie 3,3 fte	UPN2026	Spoor 1	€ -	€ 387.000	€ 387.000	€ 387.000	€ 387.000
Investering Serviceteam bewindvoering	UPN2026	Spoor 1	€ -222.000	€ -222.000	€ -222.000	€ -222.000	€ -222.000
			€ 906.000	€ 1.293.000	€ 1.293.000	€ 1.293.000	€ 1.293.000
Totaal	Totaal		€ 4.200.000	€ 8.806.000	€ 11.818.000	€ 14.809.000	€ 17.779.000

16. Financiën – middelen transitie sociaal ontwikkelbedrijf en alleenverdienersproblematiek

Het ophalen van de middelen transitie sociaal ontwikkelbedrijf en alleenverdienersproblematiek zijn niet in de Voorjaarsbrief 2025 opgenomen. Wij vragen u deze niet te verwerken in de Najaarsbrief,

zoals u voorstelt, maar hiervoor tijdig met een separaat en onderbouwd voorstel te komen in 2025. Dit zodat gemeenten deze nog kunnen opnemen in de bijgestelde begrotingen 2025. Indien het niet realistisch is dat deze activiteiten starten in 2025, dan zou u dit voorstel kunnen opnemen in de Voorjaarsbrief 2026.

Reactie

Over het proces met betrekking tot het ophalen van de middelen voor de transitie sociaal ontwikkelbedrijf en de alleenverdienersproblematiek heeft op het moment van schrijven van deze reactie nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Afhankelijk van de uitkomsten van deze besluitvorming zullen wij een voorstel voorleggen.

Begroting 2026 – 2029

We staan kort stil bij enkele punten die in de verschillende opgaven aan bod komen:

17. Bestaanszekerheid versterken – samenwerken lokale partners

U heeft als speerpunt (2) geformuleerd dat u zich in wilt zetten om, samen met lokale partners, financiële problematiek bij inwoners te voorkomen. In de sub speerpunten en de toelichting op dit speerpunt beschrijft u echter niets over deze ambitie op samenwerken. Wij verzoeken u de waarde van lokale formele en informele partijen te erkennen en de samenwerking actief op te zoeken. Vrijwilligersorganisaties zorgen niet alleen voor laagdrempelige toegang tot ondersteuning, maar fungeren ook als een essentiële schakel in het vroegtijdig signaleren van financiële problemen. Hun betrokkenheid zorgt ervoor dat inwoners eerder hulp durven te zoeken en beter begeleid worden bij complexe trajecten.

Reactie

In de interne werkwijze zijn, naast doelstellingen en speerpunten, ook activiteiten opgenomen. Op activiteiten wordt door afdelingshoofden gestuurd. Samenwerking is een belangrijk onderdeel van deze activiteiten. In het voorbeeld van Bestaanszekerheid versterken werkt GR Sociaal nauw samen met gemeenten en lokale ketenpartners waaronder vrijwilligersorganisaties in het sociaal domein zoals ook in de ondersteuning van inwoners met financiële problematiek. De GR Sociaal deelt kennis en zorgt ook voor goede afstemming rondom individuele inwoners met vragen. In het recent door u vastgestelde beleidsplan schuldhulpverlening “Samen sterker door schuldpreventie” is deze (keten)samenwerking in Dordrecht waarvan de GR Sociaal deel van uitmaakt opgenomen. Een ander voorbeeld is de samenwerking aan de aanpak duurzame groei in Dordt West.

18. Bestaanszekerheid versterken – verruiming minimaregelingen

In uw voorliggende meerjarenperspectief wordt vooralsnog verondersteld dat de uitbreiding/verruiming van de minimaregelingen structureel wordt voortgezet. Wij hebben echter in het raadsvoorstel ‘Vervolg Samen tegen armoede’ besloten om de verruiming vast te leggen voor de periode 2023- 2026. Wij vragen u derhalve om deze uitbreiding/verruiming vanaf 2027 terug te draaien in uw meerjarenraming. In 2026 nemen wij een besluit over het wel, niet of deels continueren van de huidige verruimde minimaregelingen.

Reactie

Wij nemen uw zienswijze ter kennisgeving aan. De huidige meerjarenraming is gebaseerd op het staande beleid. In 2026 zal uw raad een besluit nemen over het al dan niet (deels) voortzetten van de verruimde minimaregelingen. Op basis van die besluitvorming zullen wij de meerjarenraming vanaf 2027 aanpassen. Tot dat moment wordt in de begroting uitgegaan van de huidige beleidslijn.

19. Ontwikkelen naar Werk - maatregelen

Een groot deel van onze constatering en zienswijze bij de Voorjaarsbrief 2025 kunnen we doortrekken naar uw begroting 2026. De aandacht in de begroting voor de uitstroom van statushouders vinden we positief. Overigens valt op dat instrumenten worden benoemd alsof ze nog worden opgestart. Ter illustratie noemt u ‘Voor inburgeraars nieuwe wet wordt een duaal aanbod ontwikkeld waarin het inburgeringstraject wordt gecombineerd met parttime werken’. Maatregelen die al zouden zijn ingevoerd in 2024 lijken in 2026 opnieuw te worden bedacht. Graag zien wij uw reflectie hierop.

Reactie

Onder duale trajecten vallen in principe alle vormen van combinaties van inburgering en werken. Hier geven we op dit moment nog in beperkte mate vorm aan. Voor 2026 richten wij ons bij het duaal aanbod op afspraken met branches of (grotere) werkgevers om op voorhand al banen met een leerwerk-invulling beschikbaar te hebben om statushouders op te plaatsen. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de landelijke ontwikkelpaden voor een breed scala aan bedrijfssectoren.

20. Zorgen voor ondersteuning – herstelgerichte ondersteuning

Met het stoppen van de pilot herstelgerichte ondersteuning gaat de begroting omhoog, omdat de verwachte demping en besparing niet worden gerealiseerd. Wij vragen u een alternatief voorstel te maken om de besparing alsnog te realiseren.

Reactie

Het klopt dat de begrote besparing niet zal worden gehaald als gevolg van het stoppen met Powerful Ageing. Deze financiële gevolgen zijn aan de voorkant uitgebreid gecommuniceerd. Desondanks is een keuze gemaakt om te stoppen met de aanpak zoals die was ingericht.

We onderzoeken momenteel samen met gemeenten naar mogelijke alternatieven en zijn bovendien aangesloten op het landelijke houdbaarheidsonderzoek van de Wmo om te zoeken naar mogelijkheden om de Wmo houdbaar te houden voor de toekomst. Echter, de mogelijkheden om een besparing van een dergelijke omvang te realiseren binnen de kaders die zijn meegegeven in de raadsbijeenkomsten, zijn beperkt. Onze verwachting is daarom dat een dergelijke besparing niet eenvoudig te realiseren zal zijn.

21. Zorgen voor ondersteuning – extra activiteiten

We verzoeken u daarnaast om uw begroting een aantal extra activiteiten (te weten: fraude in zorgdomein, wachtlijst (beleid) en de taskforce passende zorg) vanuit regionaal belang op te nemen of tenminste samen met de gemeente Dordrecht lokaal op te pakken.

Reactie

Voor fraudebestrijding in het zorgdomein lopen gesprekken om de mogelijkheden te verkennen om dit te intensiveren. Dit is echter niet mogelijk binnen de huidige formatie. Dit moet verder worden uitgewerkt. Echter, vanwege de onafhankelijkheid van het toezicht is dit niet gepositioneerd onder de opgave Zorgen voor Ondersteuning, maar is dit apart georganiseerd binnen de control-tak van de GR Sociaal.

Voor het wachtlijstbeleid wordt, zoals bestuurlijk afgesproken, een onderzoek uitgevoerd naar de huidige cliënten die op een 'wachtlijst' staan. Deze cliënten hebben een indicatie voor huishoudelijke ondersteuning, maar ontvangen nog geen ondersteuning. Voor het wachtlijstbeleid geldt dat dit geen financieel voordeel op zal leveren. Het zorgt slechts voor een herverdeling van het aantal wachtenden, maar het aantal wachtenden zal hierdoor niet toenemen noch afnemen. Voor deze maatregel geldt bovendien dat dit niet geïsoleerd voor de gemeente Dordrecht opgepakt kan worden, maar slechts regio breed.

Voor de taskforce passende zorg gaan wij graag met u in gesprek, maar is de GR Sociaal noch beleidsmatig noch operationeel aangesloten op deze initiatieven in uw gemeente.

22. Financiën – onderscheid prijs- en andere effecten

Wij vragen u in het vervolg in uw begrotingsmutaties een onderscheid te maken in prijseffecten (inflatie/CAO) en andere effecten, zodat wij richting het Rijk de discussie kunnen voeren over de (on)toereikendheid van het accres dat sinds kort gekoppeld is aan het BBP. Bij de overige effecten helpt het ons als informatie over financiering, die vanuit het Rijk naar gemeenten loopt, ook tekstueel en cijfermatig bij toelichtingen wordt opgenomen (bijvoorbeeld mutaties BUIG, integratie-uitkering participatie, diverse SPUK's en decentralisatie-uitkeringen). Dit geldt voor toenames én afnames (zoals bijvoorbeeld de bijdrage sociale werkvoorziening en bijdrage WMO i.v.m. de herinvoering inkomensafhankelijke bijdrage). Op die manier kan meer inzicht worden gegeven in het netto-effect van uw begroting op de gemeentelijke begrotingen.

Reactie

In toekomstige P&C producten (beginnend met de Najaarsbrief 2025 en de Uitgangspuntennotitie 2027) worden waar mogelijk de begrotingsmutaties nader gespecificeerd in prijseffecten en overige effecten (autonome groei aantallen, etc.).

23. Financiën – wijze begroten

Daarnaast vragen wij u om risicovoller te begroten, bijvoorbeeld door bij de WMO mee te nemen dat toenemende zorgvraag deels niet leverbaar zal zijn. En aanvullende maatregelen vanuit de bestuurlijke opdracht en de lokale ombuigingsvoorstellen door te voeren om de nadelige effecten op de gemeentebegroting te dempen.

Reactie

Uitgangspunt voor de begroting is dat er een reële begroting wordt opgesteld. Momenteel vindt er een analyse plaats naar het overschot op de jaarrekening 2024. Dit onderzoek wordt gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. De uitkomsten daarvan zullen effect hebben op de toekomstige P&C documenten waarin wij streven naar een meer realistische wijze van begroten.

We zullen maatregelen en lokale ombuigingsvoorstellen zo snel als mogelijk verwerken in de bijbehorende beleidsstukken én in de P&C-cyclus middels een begrotingswijziging op de Begroting van de GR Sociaal.

24. Financiën – inzicht besparingen

Verder vragen wij u beter inzicht te geven in hoeverre de verwachte besparingen 2026-2029 in de begroting zijn verwerkt en op de realisatie ervan in de komende P&C stukken expliciet te rapporteren.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per opgave een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn verwerkt in de begroting. In het bijbehorende tabellenboek wordt per gemeente het effect van de maatregel weergegeven. De voortgang op de genomen maatregelen worden maandelijks gemonitord en middels de reguliere P&C-cyclus worden gemeenten geïnformeerd over de voortgang. Zie ook reactie bij vraag 15.

25. Ontwikkelen naar Werk – Uitvoeringsagenda en het Werkcentrum Drechtsteden

Tenslotte vraagt u €1,1 miljoen voor Toevoeging Uitvoeringsagenda en het Werkcentrum Drechtsteden. Wij vragen u dit bedrag op dit moment uit uw begroting te halen. In de meicirculaire 2025 komt waarschijnlijk een bedrag beschikbaar voor ons als centrumgemeente. Wij zullen hierover eerst lokaal besluiten of en hoe dit ingezet zal worden en welk deel lokaal wordt uitgevoerd en welke deel regionaal. Ook bezien wij op dat moment of delegatie of mandaat het meest passend is, gezien de verbreding van de taak en de centrumgemeenterol in de arbeidsmarktregio die Dordrecht heeft.

Reactie

Tot op heden heeft de GR Sociaal de regierol van de centrumgemeente in de arbeidsmarktregio Drechtsteden op zich genomen. Dit doet de GR Sociaal aan de hand van een vastgesteld regionaal uitvoeringplan die is besproken in het Regionaal Beraad van de arbeidsmarktregio. De GR Sociaal en centrumgemeente Dordrecht zijn overeengekomen dat het beter is om deze rol en taak door de gemeente Dordrecht te laten uitvoeren. Verschillende ontwikkelingen in de arbeidsmarktregio bieden ondersteuning aan deze zienswijze. De besluitvorming hiervoor is nog niet afgerond, maar zodra dat wel het geval is worden middelen die aan deze taken zijn verbonden door de centrumgemeente Dordrecht bestemd en verantwoord. Uiteraard na overleg in het Regionaal Beraad. Ook zal het bijbehorende delegatiebesluit worden herzien.

Ten aanzien van de middelen die voor het Werkcentrum Drechtsteden beschikbaar zijn ligt dit anders. Het UWV en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het Werkcentrum en het organiseren van de publiek-private samenwerking in het Werkcentrum. Zij doen dit in nauw overleg met de kernpartners. Door de gemeenten in arbeidsmarktregio Drechtsteden is deze taak opgedragen aan de GR Sociaal. De middelen voor deze taak worden bestemd en verantwoord door de GR Sociaal via de P&C-cyclus van de GR Sociaal. Opnieuw na overleg met het Regionaal Beraad.

26. Concept financiële verordening en controleverordening

Wij gaan niet akkoord met de wijziging in artikel 5.6 van de Financiële verordening. De begrotingswijziging en de daarbij behorende zienswijzeprocedure op de Najaarsbrief is destijds bewust eruit gehaald. Wij vragen u daarom deze wijziging niet door te voeren. Het is niet nodig om een extra begrotingswijziging te maken en zienswijzeprocedure te doorlopen. Bovendien is de (verkorte) zienswijze procedure niet haalbaar en kunnen de lokale begrotingen van gemeenten niet meer worden aangepast.

Reactie

Bij het opstellen van de Jaarstukken 2023 is gebleken dat het niet (kunnen) doorvoeren van een begrotingswijziging bij de Najaarsbrief kan leiden tot begrotingsonrechtmatigheid. In het accountantsverslag 2023 is hier een opmerking over gemaakt. Ook voor de Drechtsteden gemeenten leidt het niet doorvoeren van een begrotingswijziging bij de Najaarsbrief tot onduidelijkheid. Dit kwam onder meer aan de orde bij de besprekingen van de Jaarstukken 2023 in het Algemeen Bestuur. Dit heeft ons doen besluiten om de financiële verordening op dit punt aan te passen.

Over de haalbaarheid van een zienswijze procedure verschillen de gemeenten van mening. In de zienswijzen van andere gemeenten wordt juist ingestemd met ons voorstel tot het doorvoeren van een begrotingswijziging. Overigens is het uitbrengen van een zienswijze op een begrotingswijziging van een GR geen verplichting voor gemeenten. Een gemeente is vrij om te kiezen om door moverende redenen hiervan af te zien.

Zienswijze gemeente Zwijndrecht (definitieve versie)

Algemeen

1. *Bedrijfsvoering – overzicht apparaatskosten en budgetten bedrijfsvoering*

Positief duiden we het overzicht in de apparaatskosten en de bedrijfsvoeringbudgetten, zoals deze in de paragrafen bedrijfsvoering bij begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Dit draagt bij aan een scherper inzicht in de "eigen" kosten van de GRS en de wijze waarop daar keuzes in worden gemaakt. Ook spreken we onze waardering uit voor de verdeling van de totale apparaatskosten naar de taakvelden per gemeente. Dit versterkt het inzicht in de (toegerekende) apparaatskosten per taakveld en leidt tot een betere toerekening van kosten naar taakvelden in de gemeentelijke begrotingen.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw positieve reactie. Wij zijn blij dat we u dit inzicht kunnen geven.

2. *Bedrijfsvoering - taakstelling*

Teleurgesteld zijn we in het feit dat de GRS niet een (deels) structurele doorrekening heeft gemaakt van het flinke voordeel op apparaatskosten in 2024 (ongeveer € 3 miljoen). Krapte op de arbeidsmarkt met een bepaalde mate van vacatureruimte die niet ingevuld kan worden achten wij ook de komende jaren realistisch. Wij roepen de GRS op dit effect te verwerken in de versie van deze begroting die aan het AB wordt aangeboden. Daarbij verzoeken wij u concreet de voorliggende begroting aan te passen met een taakstelling op de Opgave Bedrijfsvoering van 1,5 mln. euro (gemiddelde wat u de afgelopen 3 jaar heeft overgehouden).

Reactie

Momenteel vindt er een analyse plaats naar het overschot op de jaarrekening 2024. Dit onderzoek wordt gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. De uitkomsten daarvan zullen effect hebben op de toekomstige P&C documenten waarin wij streven naar een meer realistische wijze van begroten.

3. *Financiën – aanpassing meerjarenbegroting*

Naar verwachting worden kort na de zomer lokale verordeningen op het gebied van WMO, Minimabeleid en Participatie aangepast door de gemeenteraad. Het is van groot belang dat de gezamenlijk ingeschatte financiële meerjarige effecten worden verwerkt in een actuele meerjarenbegroting 2026-2029 van de GRS, zodat Zwijndrecht de lagere bijdragen aan de GRS ook in haar eigen begroting 2026-2029 kan verwerken. De Provincie als toezichthouder beoordeelt uiteraard of de begroting van de GRS aansluit op de begroting van de individuele gemeente.

Reactie

Wij worden graag op de hoogte gehouden van de voortgang zodat we op lokale beleidskeuzes kunnen anticiperen. Het is daarnaast goed om te beseffen dat aanpassingen in het beleid ook kunnen leiden tot extra financiële gevolgen voor de organisatie. Wij blijven daarom graag in nauw contact met alle gemeenten die werken aan wijzigingen in hun beleid om de gevolgen voor de regionale uitvoering zo goed mogelijk in te schatten en door te berekenen. De financiële effecten van beleidskeuzes worden verwerkt in de reguliere P&C-cyclus.

4. *Financiën - integriteitsonderzoek*

Op dit moment loopt een onderzoek naar de sociale- en zakelijke integriteit. Het voorstel is om €700.000 van het positieve resultaat over 2024 te bestemmen voor de dekking van dit onderzoek en in een bestemmingsreserve te vormen. We zijn het eens met het voorstel, maar de gevraagde bijdrage is fors. We waarderen de transparantie over de in te zetten middelen. We verzoeken u ons te informeren over de definitieve onderzoeksresultaten en gerelateerde uitgaven.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw reactie. De uitkomsten van het rapport naar aanleiding van het onderzoek naar sociale en zakelijk integriteit worden volgens de daarvoor opgestelde procedures gedeeld met belanghebbenden.

Met het vormen van deze reserve worden de in 2025 lopende en te verwachten kosten van het onderzoek gedekt. Als uit het onderzoek nadere maatregelen volgen zal dit bij de Najaarsbrief 2025 worden opgenomen.

5. *Financiën – maatregelen en ombuigingen*

In het kader van de bestuursopdracht 'een toekomstbestendig sociaal domein' willen wij onze waardering uitspreken dat uw organisatie maatregelen heeft getroffen om het sociaal domein betaalbaar te houden. Wel constateren wij dat u in de voorjaarsbrief 2025 de verwachtingen ten aanzien van de maatregelen en ombuigingen naar beneden bijstelt. We kunnen uit de toelichting niet herleiden welke maatregelen u getroffen heeft en ook niet wat de reden is dat deze maatregelen niet leiden tot het gewenst resultaat. Wij roepen u op om in uw reactie op onze zienswijze inzicht te geven in de maatregelen en ombuigingen en duiding te geven aan het achterblijvende resultaat. Graag worden wij ook in de toekomst door middel van de reguliere P&C documenten per maatregel op de hoogte gehouden over de ontwikkeling.

Reactie

De verwachte besparing bij de opgave Zorgen voor Ondersteuning is voor het jaar 2025 met bijna € 1,0 mln. naar beneden bijgesteld. Aan de hand van de resultaten 2024 is een nieuwe inschatting gemaakt van de verwachte besparing. Zo zien we bij Begeleiding dat de 'beweging naar de voorkant' vooral op de lichtere vormen van individuele begeleiding en dagbesteding van toepassing is en dat herstelgerichte ondersteuning (nog) niet of nauwelijks van toepassing is op de individuele vervoersvoorzieningen.

De verwachte besparing op de maatregel Uitstroom naar werk is voor 2026 naar beneden bijgesteld. Oorzaak van de lagere besparing is dat in 2024 het aantal inwoners met een bijstandsuitkering minder hard is gedaald dan we hadden beoogd.

De GR Sociaal heeft in de begroting 2024 een ambitie opgenomen voor uitstroom uit de bijstand die te ambitieus is gebleken. De resultaten van de GR Sociaal zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland en de prognoses van het Centraal Planbureau (CPB), maar minder dan we onszelf ten doel hadden gesteld.

Het komende jaar gebruiken we voor een grondige heroriëntatie op het re-integratie en participatiebeleid. Dit wordt opgepakt in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals de Participatiewet in balans, ontwikkelingen van arbeidsmarktregio's, aanpassing opdracht ontwikkelbedrijven, beschut werk en de opdracht om Regionale Werkcentra (RWC's) op te richten.

6. *Bedrijfsvoering – huisvesting*

Wij hebben begrepen dat tijdens de AB-vergadering van maart 2025 is gesproken over een voorstel ten aanzien van de huisvesting. Hierin heeft u aangegeven dat er nog geen duidelijkheid is over de precieze extra kosten voor gemeenten. Ook is er geen duidelijkheid over eventuele dekking hiervan. Uit de risicoparagraaf van de begrotingen hadden wij reeds begrepen dat de kosten voor huisvesting naar verwachting zouden toenemen. Tegelijkertijd zien wij dat er jaarlijks financiële middelen overblijven op de opgave Bedrijfsvoering. Wij verzoeken u daarom om inzichtelijk te maken wat de precieze extra kosten voor gemeenten zijn voor de nieuwe huisvesting. En om hierbij een doorrekening te geven met de mogelijkheden om het overschot op voorgenoemd budget structureel in te zetten voor huisvesting.

Reactie

In de genoemde vergadering van het Algemeen Bestuur betreffende besluitvorming rond de mix van huisvesting over de drie locaties (Dordthuis, 't Achterom en de Snelliusstraat) is aangegeven dat het financiële kader vastligt in de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (SOK). Dit kader is ook vanaf het jaar 2027 in de begroting verwerkt. Wij zijn met de gemeente Dordrecht in gesprek over de exploitatie van de verschillende panden en de relatie daarmee met de diensten die worden verleend door de serviceorganisatie Dordrecht. De uitkomsten daarvan worden uitgewerkt in de huurovereenkomsten die op aangeven van de gemeente Dordrecht in oktober voor ondertekening aangeboden worden. Dat de exploitatiekosten gezien de inflatieontwikkeling en het verschil komend uit een afgekeurd pand naar een nieuwe locatie, mogelijk hoger zullen uitvallen is een reëel risico.

Zoals ook in de genoemde vergadering is aangegeven zullen wij eventueel hogere lasten bezien in combinatie met de apparaatslasten waar in de afgelopen jaren overschotten waren.

Voor de benodigde investering voor de inrichting zijn wij in het voorstel uitgegaan van landelijke normbedragen. De kostencalculatie hiervoor (nodig voor de aanbesteding) en derhalve de onderbouwing voor de kredietaanvraag, zal in Q3 zijn beslag krijgen. Hierdoor zal inzicht in de kosten zijn die meegenomen worden in de op te stellen uitgangspuntennotitie voor de begroting 2027 zoals deze in januari 2026 in het Algemeen Bestuur wordt besproken.

7. Financiën – onderscheid prijs- en andere effecten

Wij vragen u in het vervolg in uw begrotingsmutaties een onderscheid te maken in prijseffecten (inflatie/CAO) en andere effecten, zodat wij richting het Rijk de discussie kunnen voeren over de (on)toereikendheid van het accres dat sinds kort gekoppeld is aan het BBP. Bij de overige effecten helpt het ons als informatie over financiering, die vanuit het Rijk naar gemeenten loopt, ook tekstueel en cijfermatig bij toelichtingen wordt opgenomen (bijvoorbeeld mutaties BUIG, integratie-uitkering participatie, diverse SPUK's en decentralisatie-uitkeringen). Dit geldt voor toenames én afnames (zoals bijvoorbeeld de bijdrage sociale werkvoorziening en bijdrage WMO i.v.m. de herinvoering inkomensafhankelijke bijdrage). Op die manier kan meer inzicht worden gegeven in het netto-effect van uw begroting op de gemeentelijke begrotingen.

Reactie

In toekomstige P&C producten (beginnend met de Najaarsbrief 2025 en de Uitgangspuntennotitie 2027) worden waar mogelijk de begrotingsmutaties nader gespecificeerd in prijseffecten en overige effecten (autonome groei aantallen, etc.).

8. Financiën – wijze begroten

Daarnaast vragen wij u om risicovoller te begroten, bijvoorbeeld door bij de WMO mee te nemen dat toenemende zorgvraag deels niet leverbaar zal zijn. En aanvullende maatregelen vanuit de bestuurlijke opdracht en de lokale ombuigingsvoorstellen door te voeren om de nadelige effecten op de gemeentebegroting te dempen.

Reactie

Uitgangspunt voor de begroting is dat er een reële begroting wordt opgesteld. Momenteel vindt er een analyse plaats naar het overschot op de jaarrekening 2024. Dit onderzoek wordt gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. De uitkomsten daarvan zullen effect hebben op de toekomstige P&C documenten waarin wij streven naar een meer realistische wijze van begroten.

We zullen maatregelen en lokale ombuigingsvoorstellen zo snel als mogelijk verwerken in de bijbehorende beleidsstukken én in de P&C-cyclus middels een begrotingswijziging op de Begroting van de GR Sociaal.

9. Financiën – inzicht besparingen

Verder vragen wij u beter inzicht te geven in hoeverre de verwachte besparingen 2026-2029 in de begroting zijn verwerkt en op de realisatie ervan in de komende P&C stukken expliciet te rapporteren.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per Opgave een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn verwerkt in de begroting. In het bijbehorende tabellenboek wordt per gemeente het effect van de maatregel weergegeven. De voortgang op de genomen maatregelen worden maandelijks gemonitord en middels de reguliere P&C-cyclus worden gemeenten geïnformeerd over de voortgang. Zie ook tabel bij vraag 15 zienswijze gemeente Dordrecht.

Bestaanszekerheid versterken

10. Bestaanszekerheid versterken - Minimabeleid

Het jaar 2024 was het tweede jaar waarin uitvoering is gegeven aan het herijkte minimabeleid. Om beter te kunnen duiden welk effect het herijkte minimabeleid heeft verzoeken wij, net als vorig jaar, in het vervolg informatie te geven over de aantallen toegekende minimaregelingen per gemeente in relatie tot de (geschatte) doelgroep, het bereik. Daarbij krijgen we ook graag inzicht in het aantal toegekende minimaregelingen per gemeente ten opzichte van het voorgaande jaar.

Reactie

Wij bieden dergelijke informatie (o.a. het aantal toegekende regelingen t.o.v. vorig jaar) aan in de ambtelijke rapportages en het gemeentelijk dashboard. Ook de minima effectrapportage is onderdeel van de rapporten die met u worden gedeeld. Voor het bepalen van de effectiviteit van de minimaregelingen zijn de inkomstengegevens van inwoners noodzakelijk. Zo is immers vast te stellen of we ook daadwerkelijk iedereen bereiken die recht heeft op de regelingen. Deze inkomstengegevens zijn afkomstig van de Belastingdienst en lopen altijd twee jaar achter voordat zij gepubliceerd worden. We begrijpen echter dat u voor adequate sturing op zoek bent naar een manier om te bepalen of regelingen momenteel effectief zijn. Om te onderzoeken in hoeverre wij aan die wens kunnen voldoen in het gemeentelijk dashboard, gaan we graag met ambtelijk met u in gesprek.

Ook kunt u gebruik maken van de armoedescan die het CBS maakt. Deze geeft namelijk exact inzicht in het bereik van de minimaregelingen, waar uw vraag feitelijk over gaat.

11. Bestaanszekerheid versterken - alleenverdienersproblematiek

Wij vragen aandacht voor inzet op de 'alleenverdienersproblematiek'. Gemeenten moeten in 2025, 2026 en 2027 tijdelijk een groep alleenverdienende inwoners ondersteunen die door een samenloop van wet- en regelgeving te weinig toeslagen ontvangen. Als gevolg hiervan moeten die huishoudens rondkomen van minder dan het bestaansminimum. Het rijk heeft dit de alleenverdienersproblematiek genoemd. Wij roepen u op om ze snel mogelijk met een voorstel te komen om getroffen inwoners uit de gemeente Zwijndrecht te ondersteunen. Bovendien vragen wij u om ervoor te zorgen dat de kosten voor de ondersteuning van inwoners binnen het hiervoor ontvangen rijksbudget blijven.

Reactie

Met betrekking tot de aanpak alleenverdienersproblematiek zijn recentelijk de beleidsregels voor de aanpak in het Dagelijks Bestuur vastgesteld. Daarbij is expliciete aandacht geweest om de compensatieoperatie voor inwoners zo laagdrempelig mogelijk te houden en de belasting van inwoners te beperken. We zullen inwoners gericht benaderen, zodat ze ook gebruik kunnen maken van de compensatie als zij dit zelf niet weten. Ambtelijk zullen de gemeenten op de hoogte worden gehouden over de kansen en ontwikkelingen op dit onderwerp.

Ontwikkelen naar werk

12. Ontwikkelen naar werk – nulmeting indicatoren

In de begroting zijn per opgave verschillende indicatoren opgenomen. Echter zijn deze niet allen voorzien van een nulmeting of startwaarde waardoor monitoring op die indicatoren niet mogelijk is. Wij verzoeken de GRS alle indicatoren te voorzien van zowel start- als streefwaarden.

Reactie

Wij gaan dit in toekomstige rapportages verwerken.

13. Ontwikkelen naar werk – daling bijdrage Drechtwerk i.r.t. was- en strijkservice

Wij missen een zichtbare daling van de gemeentelijke bijdragen aan onderdeel Drechtwerk als gevolg van de was- en strijkservice die via Drechtwerk uitgevoerd gaat worden. Deze extra omzet zou (ook volgens de GRS) moeten leiden tot een (substantiële) daling van de gemeentelijke bijdragen aan de tekorten van Drechtwerk. Dit is echter niet zichtbaar in de meerjarenbegroting. Wij roepen de GRS dit effect te verwerken in de versie van deze begroting die aan het AB wordt aangeboden.

Reactie

De Wasserij is op verschillende manieren een winsituatie.

- Met de Wasserij bieden we passend werk voor doelgroep medewerkers (Wsw, P-Wet Nieuw beschut) en werkleertrajecten voor inwoners in de bijstand, en daarnaast is er ruimte voor participatieplekken en dagbestedingsplekken.
- Door de Wasserij worden er kosten bespaart op de WMO (een waszak kost € 30,- een uur huishulp kost € 47,-).
- Door het outsourcen van de was wordt de druk op de thuiszorg minder. De wasserij is hiermee ook een antwoord op het algemene personeelsvraagstuk (krapte).

Drechtwerk maakt ook kosten voor dit project. De netto toegevoegde waarde van de was- en strijkservice is hoger dan bij de reguliere opdrachten van productiewerkzaamheden. Daarmee wordt het financiële resultaat van Drechtwerk beter. Echter gezien de omvang van het project is het relatief laag bedrag. Zodra de wasserij op volle kracht draait, zullen wij inzicht geven in het financiële resultaat. De grootste winst wordt behaald in de Wmo, maar zeker ook de brede maatschappelijke waarde van dit project is van groot belang,

Zorg voor ondersteuning

14. Zorg voor ondersteuning – nadere duiding cijfers

Als gemeente staan we voor een grote financiële uitdaging. Tegelijkertijd stijgt de druk op de Wmo door een toenemende zorgvraag en arbeidstekorten in de zorg. Met de beweging ‘Wmo naar de voorkant’ beogen we de zorg beschikbaar en betaalbaar te houden. Om deze beweging te monitoren, is data van belang. We constateren in de jaarcijfers over 2024 dat de groeipercentages per gemeente erg verschillen. Een duiding daarvan ontbreekt, waardoor het lastig is te bepalen aan welke knop gedraaid moet worden om dat te stabiliseren. Zo is het bijvoorbeeld niet duidelijk welke vorm van individuele begeleiding zorgt voor een sterke stijging en of nog meer winst te behalen valt binnen de beweging van ‘Wmo naar de voorkant’. Wij verzoeken u om trends in indicatoren nader te duiden.

Reactie

In de jaarrekening is te zien dat de indicaties voor de waakvlam en de lichte begeleiding voor vrijwel alle gemeenten is gedaald (in meer of mindere mate). We zien de grootste stijging in “begeleiding middel”. Voor deze groep is de afschaling naar het voorveld niet voor de hand liggend. Echter, voor de lagere vormen van begeleiding zijn wel mogelijkheden om de afschaling verder vorm te geven. Dit is onderwerp van gesprek in de nieuwe inkoop Individuele Begeleiding waarin we samen met gemeenten optrekken om de mogelijkheden hiervoor te verkennen en waar mogelijk contractueel vast te leggen.

15. Zorg voor ondersteuning – individuele begeleiding

Vanaf 2025 wordt de groep Individuele Begeleiding Maatschappelijke Opvang omgezet naar Individuele Begeleiding Wmo (regulier). Hiervan stijgt de gemeentelijke bijdrage voor Begeleiding met € 1,7 miljoen. Het is op gemeenteniveau niet helder wat de impact is van deze omzetting. Wij verzoeken u om dat inzichtelijk te maken.

Reactie

Op 28 juni 2024 is op het Bestuurlijk Overleg Beschermd wonen en Opvang inderdaad besloten dat een deel van de klantgroep vanuit Individuele Begeleiding Maatschappelijk Opvang uitstroomt naar Individuele Begeleiding Wmo (regulier). Dit op basis van een inhoudelijke evaluatie, waarbij is geconcludeerd dat de klanten die zelfstandig wonen en ambulante begeleiding ontvangen niet langer onder de MO keten vallen.

Het betreft een verschuiving van de gemeentelijke bijdrage aan de centrumgemeente Dordrecht naar de GR Sociaal. In de tabellenboek bij de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per gemeente op basis van nadere analyse op de klantgroep het financiële effect van deze wijziging weergegeven op de Begroting van de GR Sociaal. De centrumgemeente Dordrecht is verantwoordelijk voor het inzichtelijk maken van de financiële effecten op de uitgaven van Maatschappelijke Opvang en de afspraken m.b.t. de eventueel financiële afspraken m.b.t. uitkering vanuit het overschot BW&O.

16. Zorgen over uitvoering – herstelgerichte ondersteuning

Naar aanleiding de maatschappelijke discussie en een motie vanuit onze raad over powerful ageing worden er wijzigingen doorgevoerd op de werkwijze van powerful ageing waardoor de verwachte kostendemping lager uitvalt of zelfs komt te vervallen. Wij verzoeken u op basis van dit voortschrijdend inzicht de verwachtingen bij te stellen in de begroting.

Reactie

Ten tijde van het opstellen van de begroting waren deze gevolgen nog in onvoldoende mate bekend. De bijstelling van de effecten zal in de reguliere P&C-cyclus worden opgenomen, dus in dit geval zal dit zijn bij de Najaarsbrief 2025 en de Voorjaarsbrief 2026.

Financiële- en controleverordening

17. Financiën - zienswijzeprocedure

De raad van Zwijndrecht kan grotendeels instemmen met de voorliggende wijzigingen. Deze zijn in lijn met (landelijke) modelverordeningen. Uit de herziene financiële verordening, artikel 7.2, maken wij echter op dat u voorstelt om de Najaarsbrieven in december aan de deelnemende gemeenten te verzenden. Daarnaast bent u voornemens om de termijn voor een eventueel benodigde zienswijze procedure vast te stellen op acht weken. Hier zijn wij geen voorstander van. Bij verzending van de Najaarsbrief in december is er sprake van kerstreces. Er blijft dan te weinig tijd over om een gedegen concept zienswijze voor te bereiden. Dit komt de kwaliteit van ons opdrachtgeverschap niet ten goede. Wij stellen daarom voor om de Najaarsbrief alsnog op te leveren uiterlijk medio november. Een termijn voor de zienswijze van 8 weken is dan wel net haalbaar, omdat wij de concept zienswijze dan nog vóór het kerstreces in onze carrousel kunnen behandelen, tegelijk met onze tweede bestuursrapportage. Formeel zal de zienswijze dan echter wel in januari vastgesteld worden, waarmee een besluit tot begrotingswijziging door uw bestuur altijd op basis van concept zienswijzen zal zijn.

Reactie

In bovenstaande reactie wordt ervan uitgegaan dat het concept van de Najaarsbrief in december voor zienswijze wordt aangeboden aan de gemeenten na behandeling in het Algemeen Bestuur. Dat is niet correct. Om de Najaarsbrief inclusief de uitgebrachte zienswijzen van de gemeenten in het Algemeen Bestuur van december te kunnen behandelen, wordt deze half oktober door het Dagelijks Bestuur aangeboden aan de gemeenten voor de (zienswijze-) procedure.

Zienswijze gemeente Papendrecht (college versie)

Algemeen

1. Waardering voor stukken en inspanning voor inwoners

De raad van de gemeente Papendrecht heeft in haar vergadering van 3 juli jl. kennisgenomen van de voorlopige jaarstukken 2024, de voorjaarsbrief 2025 en de ontwerpbegroting 2026-2029. Onderstaand geven wij graag onze zienswijze op de stukken.

We lezen in de stukken veel goede ontwikkelingen, ondanks de roerige tijden waarin uw organisatie zich momenteel bevindt. Landelijke ontwikkelingen waar moeilijk op te sturen vallen geven extra uitdagingen in de uitvoering en vragen om creativiteit en lef. En om een lobby naar de landelijke overheid, iets waar uw organisaties op een goede manier gestalte aan geeft.

De ontvangen stukken geven ook dit jaar weer blijk van grote inzet van alle medewerkers in uw organisatie om onze inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn. Aan alle medewerkers waardering en dank voor de inzet.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering. Eveneens zijn wij blij met het gesprek dat we met uw raad hebben gehad op 14 november 2024. Ook het interactieve ontwikkelingsproces voor uw Samenlevingsvisie verdient waardering.

Jaarrekening 2024

2. Financiën – toelichting significante verschillen

Uw jaarverslag laat zien dat u in 2024 onverminderd heeft ingezet op de dienstverlening vanuit de verschillende wetten in het sociaal domein. Op alle vlakken werkt u aan verbetering van de samenwerking met partners als DUO, UWV en Belastingdienst om onze inwoners op maat te bedienen. Het gebruik van minimaregelingen onder onze inwoners steeg waardoor meer mensen in een kwetsbare financiële situatie worden bereikt. Het aantal afgegeven Wmo-indicaties steeg licht (behalve op het vlak van dagbesteding). Wat in onze gemeente opvalt, is dat de stand op 31 augustus 2024 aanmerkelijk afwijkt van de eindstand van 2024. We verzoeken u in de toekomst dergelijke significante verschillen kort toe te lichten.

Reactie

Hoewel de stijging procentueel groot is, is dit in absolute aantallen beperkt. De stijging waar het om gaat is van 143 in januari naar 150 in augustus naar 167 in december. Een absoluut verschil van 17 klanten. Dit kan gelegen zijn in het intensiveren van de afhandeling van meldingen, maar bijvoorbeeld ook in een toename van meldingen door bijeenkomsten als een Alzheimercafé of andere maatschappelijke initiatieven. Dit is niet altijd herleidbaar en daardoor niet altijd te verklaren.

3. Bedrijfsvoering – integriteitsonderzoek

U verzoekt een deel van het overschot van het resultaat over 2024 te bestemmen voor de dekking van kosten die gemaakt zijn voor het onafhankelijk onderzoek naar de vermeende misstanden in uw organisatie. Dit onderzoek is noodzakelijk, en daarom zijn het eens met uw voorstel. Wel zijn de kosten fors, en de eventuele noodzakelijke maatregelen zullen ongetwijfeld de kosten verder laten oplopen. We blijven graag op de hoogte van het vervolg

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw reactie. De uitkomsten van het rapport naar aanleiding van het onderzoek naar sociale en zakelijk integriteit worden volgens de daarvoor opgestelde procedures gedeeld met belanghebbenden.

Met het vormen van deze reserve worden de in 2025 lopende en te verwachten kosten van het onderzoek gedekt. Als uit het onderzoek nadere maatregelen volgen zal dit bij de Najaarsbrief 2025 worden opgenomen.

Voorjaarsbrief 2025

4. *Bedrijfsvoering – gemeente specifieke cijfers*

Wij zijn verheugd, dat u meer vergelijkende cijfers (per gemeente) hebt opgenomen. Dit is in lijn met onze eerder afgegeven zienswijzen van de laatste jaren. Wij vragen u op dit spoor verder te gaan door deze gemeente-specifieke cijfers door te ontwikkelen in uw P&C-stukken voor komend jaar, zodat ze kunnen fungeren als sturingsinformatie voor onze raad.

Reactie

Ter voorkoming dat de P&C stukken steeds groter worden is er voor gekozen om de aantallen via het gemeentedashboard beschikbaar te stellen. Zo hebben gemeenten altijd de meest actuele cijfers tot hun beschikking.

5. *Ontwikkelen naar werk – nieuw re-integratieontwerp*

De gemeentelijke bijdrage stijgt met ruim 18,3 miljoen, waarvan 13,3 miljoen voor rekening van de gemeenten en 5 miljoen vanuit andere bronnen. Deze stijging komt grotendeels door autonome factoren, zoals hogere kosten voor huishoudelijke ondersteuning. De grootste stijging is het gevolg van de prijsontwikkeling en het aantal bijstandsuitkeringen. In 2025 gaat u werken volgens een nieuw re-integratieontwerp met profielen die gekoppeld zijn aan een specifieke route. Wij zijn benieuwd naar effecten van deze nieuwe aanpak en zien een rapportage hierop bij de volgende P&C stukken graag tegemoet.

Reactie

Wij houden u van deze ontwikkeling op de hoogte en geven hieronder kort inzicht in de 2 re-integratieroutes. Centraal onderdeel hierin is het Werk Ontwikkel Punt (WOP) waar Drechtwerk en de SDD vormgeven aan ondersteuning van inwoners voor wie (regulier) werken een haalbaar doel is. Het WOP brengt expertise op het gebied van arbeidsonderzoek, aanleren van werknemersvaardigheden, arbeidsgerichte vaktrainingen en het coachen op ontwikkeldoelen van willen en kunnen werken bij elkaar. In het WOP worden modulaire trainingen ontwikkeld, die centraal en lokaal aangeboden kunnen worden. In de centrale werksetting en het werk experience center draait het om het opdoen van werkervaring en werkbeleving. Verdere vakontwikkeling vindt plaats in de vijf leerlijnen die zijn vormgegeven met werkgevers.

Daarnaast wordt gewerkt aan een lokaal aanbod per gemeente voor inwoners voor wie ontwikkeling tot de mogelijkheden behoort, maar waar een langere periode mee gemoeid is. De stap naar regulier werk is nu nog niet mogelijk, maar door betekenisvol mee te doen is deze stap op termijn wel een reële optie. De gesprekken met deze inwoners vinden dan ook zo veel mogelijk lokaal plaats. Denk aan locaties zoals de sociale teams, in een buurthuis of op het gemeentehuis in hun woongemeente. Uit de gesprekken vormt de consultant een beeld over de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner. Samen bespreken ze welke doelen gehaald kunnen worden en welk aanbod hierbij het beste past. De instrumenten die ingezet kunnen worden zijn o.a. modulaire trainingen uit het centrale aanbod die gericht zijn op sociale vaardigheden en taalontwikkeling. Daarnaast wordt een lokaal samenhangend aanbod van participatie- en ontwikkelplekken ontwikkeld, waarbij uw ambtenaren, lokale initiatieven leer-/ontwikkelbedrijven en sociale ondernemers zijn betrokken.

De nieuwe aanpak op re-integratie moeten in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals de Participatiewet in balans, ontwikkelingen van het regionaal Werkcentrum Drechtsteden en kansen die samengaan met samenwerkingsmogelijkheden tussen Drechtwerk en SDD meer uitstroom opleveren. Anderzijds is er nog veel in ontwikkeling, waardoor niet gezegd is dat de ambitie in de begroting wordt gehaald. In de Voorjaarsbrief 2025 is daarom de aangepaste doelstelling nog niet financieel vertaald in de begroting, maar opgenomen in de risicoparagraaf.

6. *Bedrijfsvoering – ombuigingen*

U beschrijft in de Voorjaarsnota de voortgang van de Bestuurlijke Opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein. We waarderen de manier waarop u dit oppakt en blijven graag via de P&C-cyclus nauw betrokken. De opbrengst van de spoor 1 (Aanpassingen van de uitvoering en de bedrijfsvoering, à 3 miljoen euro) is verwerkt. De besparingen onder spoor 2 (Aanpassingen in het beleidsprogramma) hangen inderdaad af van de inhoudelijke keuzes van ons als lokale gemeente. U geeft aan hierin een

rol te kunnen vervullen op het vlak van coördinatie en advisering. We roepen u op deze rol ook stevig in te vullen, ons te voeden en adviseren vanuit uw expertise en ook op spoor 2 de uitwerking te coördineren omdat keuzes van lokale gemeenten op elkaar inwerken. Voor spoor 3 (Onderzoeken van kansen voor nadere samenwerking) is nog onbekend wanneer de concrete resultaten verwacht worden.

We zien uit naar uw toegezegde reflectie op de behaalde resultaten en financiële effecten van de bestuurlijke opdracht, in het tweede deel van dit jaar. Wij vragen u om in dat kader de voortgang op de verwachting ombuigingen ter waarde van circa 21 miljoen euro, goed te monitoren zodat wij via de P&C-cyclus tijdig geïnformeerd kunnen worden over eventueel wijzigingen hierop. In de Voorjaarsbrief stelt u de verwachte opbrengst van de ombuigingen en maatregelen neerwaarts bij. Een nadere duiding op de maatregelen en redenen waarom deze niet leiden tot het verwachte effect, missen wij tot nu toe.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 is de volgende toelichting opgenomen over het bijstellen van de verwachte opbrengst maatregelen en ombuigingen:

- Bij Inkomensondersteuning is de verwachte besparing in 2025 met € 3,2 mln. naar beneden bijgesteld tot een lagere besparing van € 2,7 mln. in 2029. Oorzaak van de lagere besparing is dat in 2024 het aantal klanten met een bijstandsuitkering minder hard is gedaald dan we onszelf ten doel hadden gesteld, dit leidt tot een hoger vertrekpunt van het aantal klanten voor de Begroting 2025 en een toename van de daarmee samenhangende kosten. Als gevolg hiervan is de verwachte besparing voor 2025 en komende jaren naar beneden bijgesteld
- De verwachte besparing bij Zorgen voor Ondersteuning is voor het jaar 2025 met bijna € 1,0 mln. naar beneden bijgesteld. Aan de hand van de resultaten 2024 is een nieuwe inschatting gemaakt van de verwachte besparing. Zo zien we bij Begeleiding dat de 'beweging naar de voorkant' vooral op de lichtere vormen van individuele begeleiding en dagbesteding van toepassing is en dat herstelgerichte ondersteuning (nog) niet of nauwelijks van toepassing is op de individuele vervoersvoorzieningen.

7. *Bedrijfsvoering – samenwerking gemeenten*

De komende jaren blijven de financiële en operationele slagkracht beïnvloed worden door externe factoren. Er is een groeiende vraag naar sociale voorzieningen en het wordt steeds lastiger om essentiële diensten te borgen. Wij zien in toenemende mate dat u zich inspant om voortdurend actief kansen en risico's te verkennen. Wij vragen u ook voor de langere termijn samen met de regionale gemeenten, waar mogelijk verdere concrete maatregelen voor een veerkrachtige en toekomstbestendige overheid voor te stellen, en om de kosten zoveel mogelijk te beperken. Onder meer door efficiëntere samenwerking met een slimme taakverdeling binnen regiogemeenten.

Reactie

Sinds de oprichting van de Sociale Dienst Drechtsteden in 2007 heeft de GR Sociaal het als opdracht gezien om een efficiënte uitvoering van regionale taken te realiseren. De druk op zowel financiële als personele middelen wordt steeds groter waardoor we alleen door nauwe samenwerking met gemeenten en partners of door beleidskeuzes kan worden gewerkt aan een toekomstbestendig sociaal domein. We zijn ons bewust van onze rol hierbij.

Begroting 2026-2029

De ontwerpbegroting toont hogere kosten, resulterend in een grotere gemeentelijke bijdrage dan eerder voor 2026 werd voorzien. U schrijft dat dit met name komt door autonome ontwikkelingen en een aantal technische mutaties, bijvoorbeeld als gevolg van de nieuwe aanbesteding huishoudelijke ondersteuning. Wij kunnen ons hierin vinden, maar hebben wel enkele aandachtspunten.

8. *Ontwikkelen naar werk – fysiekloket gemeente Papendrecht*

We starten met een hoger aantal bijstandsgerechtigden dan verwacht, aangezien het ambitieuzere uitstroomdoel van 2,5% in 2024 niet is behaald. We zijn het eens met de gevonden oplossing door een risico te benoemen in de risicoparagraaf maar de ambitie wel te handhaven. Die blijft namelijk de stip op de horizon. Positief is verder dat u zich inzet voor kwetsbare bijstandsgerechtigden door samenwerking met lokale leerwerkbedrijven, via participatieplekken en initiatieven zoals Stap-je-fitter.

De nieuwe indeling in het re-integratieproces geeft hieraan hopelijk een impuls. Ook kunnen regionale werkloketten hierin een rol spelen. Papendrecht heeft zelf nog geen fysiek loket. We vragen u te onderzoeken of een fysiek loket in Papendrecht wenselijk en mogelijk is.

Reactie

De regionale werkloketten vormen onderdeel van het Werkcentrum Drechtsteden. Het Werkcentrum is onderdeel van de hervorming van de arbeidsmarktregio Drechtsteden. De GR Sociaal maakt samen met werkgevers, UWV, vakbonden en onderwijs onderdeel uit van de arbeidsmarktregio Drechtsteden. Voor de inrichten van het Werkcentrum krijgt de arbeidsmarktregio beperkte middelen toegekend die moeten worden ingezet voor het inrichten van een loket voor werkzoekenden en werkgevers. Op dit moment zijn deze middelen niet toereikend om ook een fysiek loket in Papendrecht te organiseren. In onze regio zien wij het belang van een groter bereik door outreachend werken met het werkcentrum. Om die reden heeft de GR Sociaal regiodealmiddelen aangevraagd en toegekend gekregen voor outreachend werken met het Regionaal Werkcentrum. We zijn op zoek naar creatieve wijzen om die outreachende rol in te vullen. Met gemeenten en partners wordt onderzocht hoe we aan kunnen sluiten in het lokale domein. We onderzoeken diverse manieren, bijvoorbeeld door digitale loketten en het opleiden van gidsen. Onlangs heeft hierover een ambtelijk gesprek plaatsgevonden tussen het Werkcentrum en de gemeente Papendrecht.

9. Zorg voor ondersteuning – Wmo naar de voorkant

Op het vlak van de Wmo lezen we dat de invoering van de nieuwe (inkomensafhankelijke) eigen bijdrage systematiek helaas opnieuw door de landelijke politiek vertraagd is. Verder zet u komende jaren- samen met de gemeenten- in op de beweging hulpverlening 'naar voren' (meer lichtere of collectieve vormen van ondersteuning). Bijvoorbeeld door te onderzoeken van het aanbieden van lichtere vormen van begeleiding vanuit het wijkteam i.p.v. de duurdere maatwerkvoorziening. Die beweging steunen we. De uitdaging is om de investering aan de voorkant ook goed af te zetten tegen uitkomsten. We roepen u op om, samen met onder meer Sterk Papendrecht, te monitoren en sturen op de effecten van interventies op het aantal Wmo-maatwerkvoorzieningen en bijstandsuitkeringen.

Reactie

Bij het maken van beleidsvoorstelling over deze beweging trekken we graag met de gemeente op om aan de voorkant financiële en maatschappelijke effecten goed in kaart brengen, zodat het college en de gemeenteraad hierin een weloverwogen keuze kunnen maken.

10. Zorg voor ondersteuning – individuele begeleiding

Verder zien we bij de Wmo dat de gemeentelijke kosten voor Individuele Begeleiding in 2025 met € 1,7 miljoen euro stijgen. Dit komt voornamelijk door de overgang van een groep inwoners die overkomt vanuit Beschermd Wonen naar de Wmo en daar individuele begeleiding ontvangen, omdat ze niet langer dakloos zijn. Deze overheveling is aangemerkt als kostenneutraal aangezien de verschuiving gefinancierd dient te worden uit het overschot van Beschermd Wonen en Opvang. Dit is een goede ontwikkeling, maar het financiële effect hiervan op de begroting voor onze gemeente is nog niet geduïd. We vragen u samen met de centrumgemeente Beschermd Wonen en Opvang, te komen tot een herverdeling van de middelen om op die manier deze extra kosten bij de Wmo te kunnen opvangen. En dit te vertalen naar de juiste informatie over de klantaantallen en het benodigde budget per gemeente, zodat wij dit kunnen verwerken in onze eigen begroting.

Reactie

Op 28 juni 2024 is op het Bestuurlijk Overleg Beschermd wonen en Opvang inderdaad besloten dat een deel van de klantgroep vanuit Individuele Begeleiding Maatschappelijk Opvang uitstroomt naar Individuele Begeleiding Wmo (regulier). Dit op basis van een inhoudelijke evaluatie, waarbij is geconcludeerd dat de klanten die zelfstandig wonen en ambulante begeleiding ontvangen niet langer onder de MO keten vallen.

Het betreft een verschuiving van de gemeentelijke bijdrage aan de centrumgemeente Dordrecht naar de GR Sociaal. In de tabellenboek bij de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per gemeente op basis van nadere analyse op de klantgroep het financiële effect van deze wijziging weergegeven op de Begroting van de GR Sociaal. De centrumgemeente Dordrecht is verantwoordelijk voor het inzichtelijk maken van de financiële effecten op de uitgaven van Maatschappelijke Opvang en de afspraken m.b.t. de eventueel financiële afspraken m.b.t. uitkering vanuit het overschot BW&O.

11. Bedrijfsvoering - huisvesting

Binnen de opgave Bedrijfsvoering verwacht u de komende jaren aanvullende kosten voor nieuwe huisvesting, waarvoor nog geen budgetinschatting is opgenomen. Tegelijkertijd constateren wij dat er de afgelopen jaren een structureel overschot was binnen Bedrijfsvoering van gemiddeld 1,5 miljoen euro per jaar. Om een reële raming te hanteren, verzoeken wij u de verwachte huisvestingskosten voor de komende jaren inzichtelijk te maken en te berekenen in hoeverre deze uit het structurele overschot binnen Bedrijfsvoering kunnen worden gedekt. Op basis van deze berekening vragen wij u vervolgens de begroting neerwaarts bij te stellen met 1,5 miljoen euro per jaar, verminderd met de doorberekende jaarlijkse huisvestingskosten.

Reactie

Het financiële kader ligt vast in de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (SOK). Dit kader is ook vanaf het jaar 2027 in de begroting verwerkt. Zoals ook in de vergadering van het Algemeen Bestuur in maart is aangegeven zullen wij eventueel hogere lasten bezien in combinatie met de apparaatslasten waar in de afgelopen jaren overschotten waren.

Wij zijn met de gemeente Dordrecht in gesprek over de exploitatie van de verschillende panden en de relatie daarmee met de diensten die worden verleend door de serviceorganisatie Dordrecht. De uitkomsten daarvan worden uitgewerkt in de huurovereenkomsten die op aangeven van de gemeente Dordrecht in oktober voor ondertekening aangeboden worden.

Voor de benodigde investering voor de inrichting zijn wij in het voorstel uitgegaan van landelijke normbedragen. De kostencalculatie hiervoor (nodig voor de aanbesteding) en derhalve de onderbouwing voor de kredietaanvraag, zal in Q3 zijn beslag krijgen. Hierdoor zal inzicht in de kosten zijn die meegenomen worden in de op te stellen uitgangspuntennotitie voor de begroting 2027 zoals deze in januari 2026 in het Algemeen Bestuur wordt besproken.

12. Bedrijfsvoering – nullijn formatie

Door toenemende gemeentelijke taken staat de uitvoeringskracht onder druk, zowel bij de gemeenten als bij de GR Sociaal. Samenwerking en innovatie zijn noodzakelijk. Bijvoorbeeld door efficiëntere samenwerking met en taakverdeling binnen regiogemeenten. We waarderen positief dat u uw formatie niet mee laat groeien met de afgesproken opdracht maar juist kijkt naar efficiënter werken. Ga op die koers verder, en blijft u kritisch kijken of de verwachte personele inzet in de komende jaren realistisch is.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur neemt deze zienswijze voor kennisgeving aan. Het Dagelijks Bestuur monitort de nullijn periodiek met de directie van de GR Sociaal.

Financiële verordening en controleverordening

13. Financiën – zienswijze periode

We nemen kennis van uw voorstellen tot aanpassing van de verordeningen. De mogelijkheid om ook in de najaarsbrief de begroting te kunnen bijstellen waarderen we positief. Afhankelijk van de raadsplanning kan het voorkomen dat de zienswijze niet binnen een termijn van acht weken afgegeven kan worden. We onderzoeken graag verder met u hoe we dit instrument in zulke gevallen flexibel kunnen inzetten

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor de positieve reactie op ons voorstel. Uiteraard zijn wij bereid ons flexibel op te stellen met het inzetten van dit instrument. Daarbij merken wij op dat door het invoeren van een zienswijze procedure de najaarsbrief eerder beschikbaar komt voor gemeenten. Om de najaarsbrief inclusief de uitgebrachte zienswijzen van de gemeenten in het Algemeen Bestuur van december te kunnen behandelen, wordt deze half oktober door het Dagelijks Bestuur aangeboden aan de gemeenten voor de (zienswijze-) procedure.

Vooruitblik

14. Bedrijfsvoering/ Financiën – P&C-cyclus 2027

Vanaf 2026 staat onze begroting onder druk, hoewel we op dit moment nog geen grote tekorten

voorzien. Wel blijft het ook voor ons zaak, om goed op de financiën te sturen en te voorkomen dat we in komende jaren alsnog in financieel zwaar weer belanden. We blijven daarom samen met u en de regionale gemeenten zoeken naar manieren om de kostenstijgingen zo veel mogelijk te voorkomen. Niet door indirecte lastenverhoging voor inwoners, maar via andere beleidsmatige keuzes en efficiëntere bedrijfsvoering. We hebben van beide kanten te maken met tijdsdruk, en het lijkt onvermijdelijk dat elke P&C-cyclus inclusief zienswijzeproces onder die druk tot stand komt. We beseffen daarbij dat onze zienswijze door u in korte tijd verwerkt moet worden wil het in 2026 nog effect hebben. We kijken daarom graag verder vooruit naar 2027 e.v., als aanzet voor de volgende meerjarenbegroting.

Wij willen als gemeente u vooraf duidelijkere (financiële) kaders meegeven. Daarom laten wij u nu vast weten dat u voorafgaand aan de begrotingscyclus 2027 van ons een kaderbrief gaat ontvangen. Onze ambitie is om deze gezamenlijk met regiogemeenten op te stellen.

Voor nu geven we u verder concreet het volgende mee:

- Verwerk zo snel mogelijk meerjarig, nieuwe financiële en inhoudelijke uitkomsten van de bestuurlijke opdracht, zowel in structurele als in incidentele zin;
- In 2025 formuleerden we een nieuw kader via de Samenlevingsvisie. We gaan graag in gesprek hoe we uw inzet kunnen afstemmen op de geformuleerde doelen
- Stem uitgangspunten meerjarenbegroting preciezer af op lokale ontwikkelingen, pilots en projecten;
- Zorg voor helder inzicht in beleidskeuzes en sturingsmogelijkheden voor gemeenten. En informeer de raad eerder over de verwachte ontwikkelingen en uitgangspunten. Kijk naar verbetering van en besparing op gezamenlijke inkoop met andere partijen. En kansen voor digitalisering en efficiëntere werkwijzen.
- Draag zorg voor een robuuste maar ook flexibele bedrijfsvoering.
- Maak gebruik van nieuwe financieringsbronnen en investeer preventief. Stimuleer innovatie en denk voorbij gemeentelijke grenzen.

Wij vragen u om de opties te onderzoeken en om uw bijdrage concreet te maken. Dit moet leiden tot goed onderbouwde keuzes, zodat de gemeenteraad en het Algemeen Bestuur verantwoordelijke beslissingen kunnen nemen voor de lange termijn. Samen spelen we hierin een belangrijke rol.

Reactie

Het Dagelijks bestuur dankt u voor deze inbreng. U geeft waardevolle richting aan de toekomst van de GR Sociaal.

Zienswijze gemeente Hendrik-Ido-Ambacht (college versie)

Algemeen

1. Waardering medewerkers

In de eerste plaats willen wij onze waardering uitspreken voor uw inzet in de afgelopen periode. Wij erkennen dat de GR Sociaal roerige tijden beleeft als gevolg van het onderzoek naar aanleiding van de anonieme e-mail. Toch weet u in deze roerige tijden koers te houden en staan uw medewerkers dagelijks klaar om onze inwoners bij te staan met hulp en ondersteuning op het gebied van bestaanszekerheid, maatschappelijke ondersteuning en de begeleiding naar werk. Hiervoor bedanken wij de medewerkers van de GR Sociaal en spreken we onze waardering naar hen toe uit.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering. Wij danken u eveneens voor het gesprek dat we met uw raad gevoerd hebben op 12 november 2024. Het is prettig om met u als kaderstellend orgaan in gesprek te kunnen gaan over de uitdagingen in het sociaal domein.

Rode draden

In uw aanbiedingsbrief spreekt u over twee rode draden. Graag gaan we hierop in en willen we een derde rode draad toevoegen

2. Financiën – maatregelen en ombuigingen

De afgelopen drie jaren dat wij een zienswijze indienden, spraken wij onze zorgen uit over de betaalbaarheid van het sociaal domein. Enerzijds gekoppeld aan het zogenaamde 'ravijnjaar'. Anderzijds omdat we van een gemeentelijke bijdrage van € 17,1 miljoen in de begroting 2024 naar een bijdrage gaan van € 20,5 miljoen voor de begroting 2026. Deze ophoging is grotendeels verklaarbaar door de hoge indexaties van de afgelopen jaren, maar is nog steeds een stijging van 20%. Een stijging met de wetenschap dat de maatregelen en ombuigingen, die getroffen zijn door uw organisatie, reeds verwerkt zijn in de begroting 2026. Zelfs zonder een verlaging van de rijksinkomsten is dit een zorgelijke ontwikkeling, waar we de afgelopen drie jaar in onze zienswijzen zorg over uitspraken.

In onze zienswijze vorig jaar hebben wij onze waardering en steun geuit over dat uw organisatie maatregelen heeft getroffen om het sociaal domein betaalbaar te houden. Via voorliggende zienswijze benadrukken we nogmaals onze waardering voor uw inzet in de 'Bestuurlijk Opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein'. Echter in dezelfde zienswijze vorig jaar, hebben we u ook gevraagd deze maatregelen nauwgezet te monitoren en hierover te rapporteren in de daaropvolgende P&C-documenten. Helaas moeten we constateren dat u geen gehoor heeft gegeven aan die oproep.

In de voorliggende Voorjaarsbrief stelt u de verwachting van de ombuigingen, voortkomend uit de 'Bestuurlijke Opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein' neerwaarts bij. Uit de toelichting kunnen we echter niet opmaken wat de reden hiertoe is. We kunnen niet herleiden welke maatregelen u getroffen heeft en ook niet wat de reden is dat deze maatregelen niet leiden tot het gewenste resultaat. Ook kunnen we niet herleiden wat het effect zou zijn voor onze gemeenschap en op welke wijze we als gemeenteraad hieraan kunnen bijdragen.

We verzoeken u een nadere duiding en toelichting te geven over de maatregelen en ombuigingen in uw reactie op onze zienswijze.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per opgave een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn verwerkt in de begroting. In het bijbehorende tabellenboek wordt per gemeente het effect van de maatregel weergegeven. De voortgang op de genomen maatregelen worden maandelijks gemonitord en middels de reguliere P&C-cyclus worden gemeenten geïnformeerd over de voortgang.

3. Bedrijfsvoering – besparingsmogelijkheden

In uw aanbiedingsbrief geeft u aan dat u voor het zomerreces komt met een voorstel voor besparingen aan de hand van aanpassingen van de uitvoering en bedrijfsvoering. Tevens stelt u een analyse op naar de structurele en incidentele lasten van met name de Opgave Bedrijfsvoering. Voor ons is het

duidelijk dat in de Opgave Bedrijfsvoering besparingsmogelijkheden zitten. Immers, u heeft in de jaren 2022 t/m 2024 een stijgend budget overgehouden.

Reactie

Momenteel vindt er een analyse plaats naar het overschot op de jaarrekening 2024. Dit onderzoek wordt gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. De uitkomsten daarvan zullen effect hebben op de toekomstige P&C documenten waarin wij streven naar een meer realistische wijze van begroten.

4. *Bedrijfsvoering - huisvesting*

Tegelijkertijd hebben wij begrepen dat tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur van maart 2025 is gesproken over een voorstel ten aanzien van de huisvesting. Hierin heeft u aangegeven dat er nog geen duidelijkheid is over de precieze extra kosten voor gemeenten. Ook is er geen duidelijkheid over eventuele dekking hiervan. Wel hadden wij uit de risicoparagraaf van de begroting reeds begrepen dat de kosten voor huisvesting naar verwachting zouden toenemen. Zoals aangegeven zien wij dat er jaarlijks financiële middelen overblijven op de opgave Bedrijfsvoering.

Reactie

Het financiële kader ligt vast in de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (SOK). Dit kader is ook vanaf het jaar 2027 in de begroting verwerkt. Zoals ook in de vergadering van het Algemeen Bestuur in maart is aangegeven zullen wij eventueel hogere lasten bezien in combinatie met de apparaatslasten waar in de afgelopen jaren overschotten waren.

Wij zijn met de gemeente Dordrecht in gesprek over de exploitatie van de verschillende panden en de relatie daarmee met de diensten die worden verleend door de serviceorganisatie Dordrecht. De uitkomsten daarvan worden uitgewerkt in de huurovereenkomsten die op aangeven van de gemeente Dordrecht in oktober voor ondertekening aangeboden worden.

Voor de benodigde investering voor de inrichting zijn wij in het voorstel uitgegaan van landelijke normbedragen. De kostencalculatie hiervoor (nodig voor de aanbesteding) en derhalve de onderbouwing voor de kredietaanvraag, zal in Q3 zijn beslag krijgen. Hierdoor zal inzicht in de kosten zijn die meegenomen worden in de op te stellen uitgangspuntennotitie voor de begroting 2027 zoals deze in januari 2026 in het Algemeen Bestuur wordt besproken.

5. *Bedrijfsvoering – jaarlijkse overschotten*

Als wij de besparingsmogelijkheden op de Opgave Bedrijfsvoering en de benodigde financiering voor de huisvesting met elkaar combineren, komen wij tot de volgende twee verzoeken. Hierbij is het uitgangspunt dat de hogere uitgaven voor de nieuwe huisvesting gedekt zouden moeten kunnen worden uit de jaarlijkse overschotten bij Bedrijfsvoering.

Wij verzoeken u inzichtelijk te maken wat de precieze extra kosten voor gemeenten zijn voor de nieuwe huisvesting. En een doorrekening te geven met de mogelijkheden om het overschot op voorgenoemd budget in te zetten voor huisvesting.

Wij verzoeken u daarnaast de voorliggende begroting aan te passen met een taakstelling op de Opgave Bedrijfsvoering van € 1,5 miljoen (gemiddelde wat u de afgelopen 3 jaar heeft overgehouden), verminderd met de kosten voor de nieuwe huisvesting.

Reactie

Een exacte berekening wat de extra kosten voor de nieuwe huisvesting is nog niet te geven. Op dit moment vindt voor de panden nog een onderzoek plaats wat in Q3 zijn weerslag geeft voor de te verwachten exploitatiekosten inclusief de uit de investering voortvloeiende kapitaallasten vanaf het begrotingsjaar 2027. Gezien het feit dat de inflatoire component nog steeds aan de forse kant is en verhuurd wordt vanuit een sinds jaar en dag afgekeurd pand waarin de afgelopen jaren weinig meer is geïnvesteerd en met dus erg lage huisvestingslasten tot gevolg, zullen bij de uitkomsten van het lopende traject ook worden bezien of de berekende kosten ook tot een aanvaardbare vergelijking met de landelijke norm komen. Eind 2025 zal een en ander ook worden meegenomen in de op te stellen uitgangspuntennotitie zoals deze samen met de inliggende gemeenten wordt opgesteld voor begroting 2027 ev.

Voor de vergadering van Algemeen Bestuur van 10 juli 2025 hebben wij een presentatie toegezegd waarin we het Algemeen Bestuur meenemen in een nadere analyse van het jaarresultaat 2024. Op basis daarvan kan vervolgens een eventueel structureel besparingspotentieel met bijbehorende maatregelen en risicoanalyse worden bepaald. Wij vinden het nog niet opportuun deze op voorhand in de begroting te verwerken. Als we met het AB tot overeenstemming kunnen komen over de inzet van concrete maatregelen kunnen we deze uiteraard zo spoedig mogelijk verwerken in een begrotingswijziging.

6. *Bedrijfsvoering – externe ontwikkelingen (nieuw realisme)*

Als tweede rode draad geeft u aan dat we moeten werken aan een nieuw realisme. De vraag die u hierbij stelt 'wat is haalbaar en betaalbaar, hoe zorgen we gezamenlijk voor weerbaarheid en welke maatregelen zijn nodig om toekomstbestendig sociaal domein te waarborgen?'. Dit is naar onze mening de vraag die we onszelf continu moeten stellen, ongeacht de financiële situatie van gemeenten. U doet een oproep om hierin samen op te trekken en samen hieraan te werken. Graag nemen we die uitgestoken hand aan.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur waardeert uw betrokkenheid en eigenaarschap op dit strategische vraagstuk. Het Dagelijks Bestuur komt hier naar verwachting in het najaar op terug in het Algemeen Bestuur.

7. *Bedrijfsvoering – gemeentelijk gerichte informatie*

Om uw vraag naar een nieuw realisme te beantwoorden en het sociaal domein betaalbaar te houden, moeten wij als gemeente onze verantwoordelijkheid nemen. Met de uitwerking van de 'Bestuursopdracht' alleen redden we het niet. We zullen naar de toekomst toe verschillende keuzes moeten maken omtrent een toekomstbestendig sociaal domein. Echter om dit te kunnen doen, ontbreekt het ons aan inzicht. Uw toelichtingen (jaarrekening, voorjaarsbrief en begroting) zijn weliswaar uitgebreid en er is een eerste versie van het vernieuwde gemeentelijk dashboard met deze sturingsinformatie. Hier uiten wij onze waardering voor. Maar zoals wij in eerdere zienswijzen hebben aangegeven, is informatie waarin inhoudelijke ontwikkelingen worden gecombineerd met financiële effecten essentieel. Het gemis hiervan leidt voor ons tot de vermindering van de kwaliteit van ons opdrachtgeverschap richting de GR Sociaal. We verzoeken u gemeentelijk gerichte informatie te verschaffen waar duidelijk een verbinding is tussen de gestelde doelen, de inspanningen die worden verricht om deze te realiseren en de financiën.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw waardering voor het vernieuwde gemeentedashboard. Over de verbinding tussen doelen, inspanningen en financiën zal de GR Sociaal via de reguliere P&C-cyclus rapporteren. Op onderdelen onderzoeken wij of een koppeling tussen het gemeentedashboard en het financiële systeem mogelijk is. Helaas is die koppeling op dit moment technisch nog onmogelijk.

Jaarrekening 2024

8. *Bedrijfsvoering - integriteitsonderzoek*

Op pagina 3 van de aanbiedingsbrief en pagina 13 van de jaarrekening 2024 stelt u voor om € 700.000 van het positieve resultaat op de opgave Bedrijfsvoering te bestemmen. U stelt voor om dit bedrag te gebruiken voor de dekking van lopende en te verwachten kosten van het onderzoek naar sociale en zakelijke integriteit als gevolg van de bekende anonieme brief. Hiervoor vormt u een bestemmingsreserve. Via de Voorjaarsbrief 2025 laat u deze middelen vrijvallen en zet u ze in.

Zoals wij in eerdere jaren al hebben aangegeven zijn wij, conform ons beleid geen voorstander van de vorming van reserves bij de GR Sociaal. Echter, wij zien dat dit een zeer specifiek en belangrijk doel dient en een bestemmingsreserve betreft. Wij stemmen hier daarom mee in. Wel betreuren wij het dat dit in het geheel nodig is. De ontstane situatie met de anonieme brief en het noodzakelijke onderzoek naar dit onderwerp heeft ons sterk verontrust. Wij dringen daarom extra aan op een hoge mate van zorgvuldigheid zowel ten aanzien van de inhoud als het proces van dit onderzoek.

Wij stemmen in met de resultaatbestemming van € 700.000 voor het lopende onderzoek naar sociale en zakelijke integriteit.

Reactie:

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw reactie. De uitkomsten van het rapport naar aanleiding van het onderzoek naar sociale en zakelijk integriteit worden volgens de daarvoor opgestelde procedures gedeeld met belanghebbenden.

Met het vormen van deze reserve worden de in 2025 lopende en te verwachten kosten van het onderzoek gedekt. Als uit het onderzoek nadere maatregelen volgen zal dit bij de Najaarsbrief 2025 worden opgenomen.

Financiële verordening

9. Financiën – zienswijze procedure

Uit de herziene financiële verordening maken wij op dat u voorstelt om de Najaarsbrieven in december aan de deelnemende gemeenten te verzenden. Daarnaast bent u voornemens om een eventueel benodigde zienswijze procedure vanwege een navenante begrotingswijziging vast te stellen op acht weken. Hier zijn wij geen voorstander van. Bij verzending van de Najaarsbrief in december is er sprake van kerstreces. Er blijft dan te weinig tijd over voor de ambtelijke organisatie en het college om een gedegen concept zienswijze voor te bereiden. Dit komt de kwaliteit van ons opdrachtgeverschap zoals eerder benoemd niet ten goede. Wij stellen daarom voor om de Najaarsbrief alsnog op te leveren in de maand november. Een termijn voor de zienswijze van 8 weken is dan wel haalbaar, omdat wij de concept zienswijze dan nog vóór het kerstreces in de raadscommissie kunnen behandelen.

Wij stemmen niet in met de wijziging zoals aangebracht in art. 5 lid 4 en verzoeken om de oorspronkelijke tekst te handhaven en de Najaarsbrief in november aan ons op te leveren.

Reactie

In bovenstaande reactie wordt ervan uitgegaan dat het concept van de Najaarsbrief in december voor zienswijze wordt aangeboden aan de gemeenten na behandeling in het Algemeen Bestuur. Dat is niet correct. Om de Najaarsbrief inclusief de uitgebrachte zienswijzen van de gemeenten in het Algemeen Bestuur van december te kunnen behandelen, wordt deze half oktober door het Dagelijks Bestuur aangeboden aan de gemeenten voor de (zienswijze-) procedure.

Zienswijze gemeente Sliedrecht (college versie)

Algemeen

1. Waardering medewerkers

Wij willen, als raad, onze dank en waardering uitspreken voor de medewerkers van de GR Sociaal. Dagelijks staan uw medewerkers klaar om onze inwoners bij te staan met hulp en ondersteuning op het gebied van bestaanszekerheid, maatschappelijke ondersteuning en de begeleiding naar werk. Deze dank en waardering geldt extra voor de afgelopen periode. Een periode waarin, naar aanleiding van een anonieme brief van (oud) medewerkers in de pers in december 2024, een diepgaand onderzoek in en rond uw organisatie is uitgevoerd. Ook toen en nu hebben uw medewerkers zich dagelijks ingezet en hebben onze inwoners geen last gehad van de interne onrust die de brief en het daarop volgende onderzoek met zich heeft meegebracht

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering. Het Dagelijks Bestuur waardeert het ook dat de GR Sociaal op 25 november 2024 met uw raad in gesprek kon over de uitdagingen van het sociaal domein. Eveneens waardeert het Dagelijks Bestuur de landelijke inzet van wethouder Cees Paas bij VNG. Dat is van groot belang voor de toekomstbestendigheid van de ondersteuning van kwetsbare inwoners in onze regio.

2. Financiën / Bedrijfsvoering – bestuurlijke opdracht

De financiële positie van gemeenten staat onder druk als gevolg van de geplande korting door de rijksoverheid op het gemeentefonds. Dit zorgt dat wij, als gemeenteraad, ondanks recente tegemoetkomingen van het Rijk, de komende jaren geen sluitende begroting meer kunnen vaststellen. Om het tij te keren is in 2024 aan de hand van de bestuurlijke opdracht 'Toekomstbestendig Sociaal Domein' onderzocht welke mogelijkheden (knoppen) er binnen de verantwoordelijkheden van de GR Sociaal zijn om bij te dragen aan het beheersbaar houden van de kosten in het Sociaal Domein. Hiervoor zijn drie sporen voor geformuleerd:

1. **Aanpassingen van de uitvoering en de bedrijfsvoering**
In deze eerste lijn ligt de focus op het streven naar een zo efficiënt mogelijke uitvoering.
2. **Aanpassingen in het beleidsprogramma**
Om de kostenontwikkeling verder te kunnen beheersen, is aanpassing van het beleidsprogramma opgenomen als onderdeel van de Bestuurlijke Opdracht. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor het maken van de inhoudelijke beleidskeuzes die invloed kunnen hebben op deze geldstroom.
3. **Onderzoeken van kansen voor nadere samenwerking**
De maatregelen in spoor 3 gaan over kansen door op een andere manier samen te werken in het sociaal domein. De uitwerkingsopdrachten in dit spoor geven inzicht in meer duurzame oplossingen.

Het is voor ons als gemeenteraad lastig om, op basis van de verschillende P&C documenten een goed totaaloverzicht te krijgen van reeds bekende financiële effecten en in welke P&C documenten die al wel of niet verwerkt zijn, nog uit te werken financiële effecten en wanneer die dan bekend (kunnen) zijn en verwerkt (kunnen) zijn. Wij juichen daarom toe dat er tussen de Drechtsteden en de GR Sociaal een afspraak is gemaakt dat de GR sociaal een totaaloverzicht hiervan gaat opstellen en dit doet toekomen aan de gemeenten voor besluitvorming over de gemeentelijke kadernota's 2026-2028.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per opgave een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn verwerkt in de begroting. In het bijbehorende tabellenboek wordt per gemeente het effect van de maatregel weergegeven. De voortgang op de genomen maatregelen worden maandelijks gemonitord en middels de reguliere P&C-cyclus worden gemeenten geïnformeerd over de voortgang.

Jaarrekening 2024

3. Bedrijfsvoering - procesverbetering

We zien dat er in 2024 diverse mooie stappen zijn gezet door de GR Sociaal/sociale Dienst Drechtsteden. Bijvoorbeeld het implementeren van de gemeentegerichte teams binnen de inhoudelijke opgaven, het trainen van medewerkers in stress sensitief werken en het voeren van bestaanszekerheidsgesprekken met cliënten. Waar we eerder onze zorgen hebben geuit over de wachtlijsten binnen de Wmo, waarderen wij de inhaalslag die is gemaakt door het project achterstanden. Een inspirerend voorbeeld van procesverbetering vinden wij de nieuwe werkwijze waarbij casemanagers dementie, dankzij vertrouwen in hun expertise, zelf indicaties voor dagbesteding kunnen aanvragen. Dit verkort wachttijden en voorkomt dat inwoners hun verhaal meerdere keren moeten doen. Wij vragen u dit soort innovatieve aanpakken verder te stimuleren

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw waardering. We benutten graag mogelijkheden zoals deze.

4. *Bedrijfsvoering / Bestaanszekerheid / Ontwikkelen naar Werk – cijfers per gemeente*

U presenteert in de jaarrekening 2024 ook diverse zinvolle cijfers over cliënten. Deze cijfers bevatten voor de maatschappelijke opgaven 'bestaanszekerheid' en 'ontwikkelen naar werk' vaak (niet altijd) alleen totalen voor de gehele GR Sociaal. Bij de opgave 'zorg voor ondersteuning' zien we meer cijfers toegespitst per gemeente. Graag hadden wij, als gemeenteraad, bij de opgave 'bestaanszekerheid' en 'ontwikkelen naar werk' ook meer cijfers uitgesplitst gezien per gemeente. Wij roepen u op om in volgende P&C stukken naast totale cijfers op deze onderdelen ook meer cijfers per gemeente te delen.

Reactie

In de Jaarrekening 2024 is bij de opgave Zorgen voor ondersteuning een overzicht opgenomen over de ontwikkeling van de klantenaantallen per voorziening. Ter voorkoming dat de P&C stukken steeds groter worden is er voor gekozen om de aantallen via het gemeentedashboard beschikbaar te stellen. Zo hebben gemeenten altijd de meest actuele cijfers tot hun beschikking.

5. *Bedrijfsvoering – oplopende uitgaven*

Een aantal ontwikkelingen die geschetst worden in de jaarrekening 2024 baart ons zorgen. Het gaat dan om de lagere uitstroom vanuit het bijstandsbestand, waarbij er tegelijkertijd re-integratiemiddelen overblijven, en de toename van de uitgaven op minimeleiden. Ook op de Wmo zien we een toename van de uitgaven op huishoudelijke ondersteuning en begeleiding.

Wij zijn door u, via informatiebrieven en raadsbijeenkomsten, al uitgebreid geïnformeerd over de uitdagingen die het huidige bijstandsbestand met zich meebrengt. Wij zien ook in de jaarrekening de inzet die uw organisatie pleegt om toch tot uitstroom te komen. Gezien de realisatie over 2024, die lager is dan uw organisatie had verwacht in combinatie met de inspanningen die zijn gedaan om de realisatie te halen, vragen wij ons af of u de ambitie die u zicht stelt niet te hoog is en of deze naar beneden moet worden bijgesteld. Een andere verdeling van re-integratiemiddelen kan daarvoor helpend zijn om toch een stukje van de ambitie te realiseren. Zie daarvoor ook onder het kopje begroting 2026. Inhoudelijk juichen wij de toename van het gebruik van minimeleiden toe, dat betekent dat meer inwoners beter kunnen rondkomen. Tegelijkertijd betekent dit voor ons een grotere uitgave in een financieel lastige tijd, waardoor deze ontwikkeling enigszins dubbel aanvoelt.

Reactie

De gemeentelijke minimeleiden vervullen zoals u aangeeft een belangrijke rol in de bestaanszekerheid van inwoners én in de preventie van financiële problemen als schulden met de daarbij horende maatschappelijke kosten. Wij begrijpen dat deze stijging voor u enigszins dubbel aanvoelt maar tegelijkertijd hebben deze uitgaven een preventieve werking op hogere maatschappelijke kosten die zich anders in de toekomst hadden voorgedaan.

Met betrekking tot de achterblijvende uitstroom het volgende. De GR Sociaal heeft in de begroting 2024 een ambitie opgenomen voor uitstroom uit de bijstand die te ambitieus is gebleken. De resultaten van de GR Sociaal zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland en de prognoses van het Centraal Planbureau (CPB), maar minder dan we onszelf ten doel hadden gesteld.

Om aansluiting te houden met de veranderende ondersteuningsbehoefte van inwoners met een uitkering is binnen de GR Sociaal gestart met een grondige heroriëntatie op het re-integratie en participatiebeleid. Centraal onderdeel hierin is het Werk Ontwikkel Punt (WOP) waar Drechtwerk en

de SDD vormgeven aan ondersteuning van inwoners voor wie (regulier) werken een haalbaar doel is. Het WOP brengt expertise op het gebied van arbeidsonderzoek, aanleren van werknemersvaardigheden, arbeidsgerichte vaktrainingen en het coachen op ontwikkeldoelen van willen en kunnen werken bij elkaar. In het WOP worden modulaire trainingen ontwikkeld, die centraal en lokaal aangeboden kunnen worden. In de centrale werksetting en het werk experience center draait het om het opdoen van werkervaring en werkbeleving. Verdere vakontwikkeling vindt plaats in de vijf leerlijnen die zijn vormgegeven met werkgevers.

Daarnaast wordt gewerkt aan een lokaal aanbod per gemeente voor inwoners voor wie ontwikkeling tot de mogelijkheden behoort, maar waar een langere periode mee gemoeid is. De stap naar regulier werk is nu nog niet mogelijk, maar door betekenisvol mee te doen is deze stap op termijn wel een reële optie. De gesprekken met deze inwoners vinden dan ook zo veel mogelijk lokaal plaats. Denk aan locaties zoals de sociale teams, in een buurthuis of op het gemeentehuis in hun woongemeente. Uit de gesprekken vormt de consulent een beeld over de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner. Samen bespreken ze welke doelen gehaald kunnen worden en welk aanbod hierbij het beste past. De instrumenten die ingezet kunnen worden zijn o.a. modulaire trainingen uit het centrale aanbod die gericht zijn op sociale vaardigheden en taalontwikkeling. Daarnaast wordt een lokaal samenhangend aanbod van participatie- en ontwikkelplekken ontwikkeld, waarbij uw ambtenaren, lokale initiatieven, leer-/ontwikkelbedrijven en sociale ondernemers zijn betrokken.

De nieuwe aanpak op re-integratie moeten in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals de Participatiewet in balans, ontwikkelingen van het regionaal Werkcentrum Drechtsteden en kansen die samengaan met samenwerkingsmogelijkheden tussen Drechtwerk en SDD meer uitstroom opleveren. Anderzijds is er nog veel in ontwikkeling, waardoor niet gezegd is dat de ambitie in de begroting wordt gehaald. In de Voorjaarsbrief 2025 is daarom de aangepaste doelstelling nog niet financieel vertaald in de begroting, maar opgenomen in de risicoparagraaf.

6. Bedrijfsvoering – resultaatbestemming integriteitsonderzoek

Tot slot het resultaat en de resultaatbestemming. De Jaarrekening 2024 laat een positief resultaat zien van ruim € 3 miljoen. Dit resultaat komt met name door een overschot op het onderdeel bedrijfsvoering, dat is ontstaan door het grotendeels niet kunnen invullen van vacature- en inhuurruimte. We zien, vooruitkijkend naar de voorjaarsrapportage 2025, wel dat het tekort is teruggelopen naar 14,59 Fte per 1 maart 2025. Prioriteiten stellen en temporiseren zijn, naast actieve werving en behouden van personeel, mogelijke oplossingen mocht de openstaande vacature ruimte structureel van aard worden. Er wordt een voorstel gedaan om een deel van het positieve resultaat over 2024 in te zetten voor een resultaatbestemming ter hoogte van € 700.000. Dit als dekking voor de kosten die gemaakt worden voor onderzoek naar aanleiding van de anonieme brief van (oud) medewerkers. Wij begrijpen de noodzaak van een zorgvuldig en objectief onderzoek en de noodzaak om daar budget voor te hebben. Aangezien een groot deel van het positieve resultaat voortvloeit uit bedrijfsvoering vinden wij de resultaatbestemming ook inhoudelijk passend.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw reactie.

7. Bedrijfsvoering – oplopende uitgaven

Mede door het overschot op bedrijfsvoering en de lagere Wmo-uitgaven, met name door de aanzienlijke daling binnen de door u benoemde moeilijk voorspelbare post van hulpmiddelen, blijft het bedrag dat gemeente Sliedrecht nog moet bijbetalen beperkt tot circa 60.000 euro." Dat is prettig, maar baart op de langere termijn zorgen door de oorzaken van het resultaat over 2024, te weten veel openstaande vacatures en wellicht "geluk" dat we weinig dure hulpmiddelen hebben moeten verstrekken.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur deelt uw zorg.

Voorjaarsbrief 2025

8. Ontwikkelen naar werk – doelstelling uitstroom

Bij bestaanszekerheid wordt onder meer aangegeven dat er eind 2024 minder uitstroom uitkeringsgerechtigden is gerealiseerd dan waar in de actuele Begroting van 2025 is uitgegaan. Dat

maakt dat we in 2025 starten met een hoger aantal en dat we rekening moeten houden met de stijging van uitkeringen. We worden door het Rijk ook (deels) gecompenseerd door hogere BUIG middelen. We zien in de voorjaarsnota een onverminderde inzet terug om inwoners in de bijstand toch stappen te laten maken en op termijn (gedeeltelijk) uit te laten stromen naar werk. Gezien het resultaat in 2024 maken we ons wel zorgen of de, weliswaar bijgestelde, ambitie op uitstroom haalbaar is. We willen u verzoeken dit goed te monitoren en waar nodig bij te stellen, om met elkaar een zo reëel mogelijk beeld te hebben van de (verwachte) uitgaven.

Reactie

Hier wordt zeker opvolging aan gegeven. Elk kwartaal wordt gekeken of 'we bereiken wat we willen bereiken' en of 'we doen wat we daarvoor zouden doen'. Dit gesprek vormt de basis voor (bij)sturing.

9. Bestaanszekerheid versterken – toename minimabeleid

Daarnaast zien we een toename van de uitgaven op de minimaregelingen. We beseffen dat we als gemeente gaan over het minimabeleid. Mogelijk worden er door ons, als gemeenteraad, beleidswijzigingen doorgevoerd op het minimabeleid, in het kader van de financiële opgave vanaf 2026. Als dit het geval is, zullen we dit uiteraard zo spoedig mogelijk aan u melden.

Reactie

Gelet op de financiële situatie van de gemeenten hebben wij alle begrip voor de keuzes die gemeenten hierin moeten maken. Wij denken hierin graag met u mee over hoe we de impact van dergelijke keuzes op inwoners zo veel mogelijk kunnen beperken.

10. Zorg voor ondersteuning - maatregelen

Bij zorgen voor ondersteuning zijn de hogere lasten vooral het gevolg van de aanbesteding Wmo Huishoudelijke ondersteuning. We roepen op tot maatregelen om de uitgaven te dempen, zoals maatregelen rondom de was-en strijkservice en individuele begeleiding.

Reactie

Op dit moment loopt de omzetting van de cliënten huishoudelijke ondersteuning naar de collectieve Wasservice van Drechtwerk en Werkvisie De Hoop. In het najaar wordt dit ook voor de gemeente Sliedrecht ingericht.

In het komende jaar wordt gewerkt aan een nieuw inkooptraject voor Wmo begeleiding (individueel en groep) op basis van een nieuw inkoopkader. In het inkooptraject wordt ook bekeken hoe lichtere vormen van begeleiding (toezicht, stimuleren, waakvlam) als algemene voorziening aangeboden kunnen worden.

Begroting 2026

De begroting 2026 laat een forse stijging zien in de gemeentelijke bijdrage. Voor de gemeente Sliedrecht betreft het een verhoging van € 1,8 mln. waarvan we bijna € 800.000 euro kunnen dekken door extra inkomsten op de BUIG en Wmo (deels ook overschot beschermd wonen). Er blijft dan nog een forse opgave over van € 1 mln. De verhoging van deze lasten wordt, net als in 2025, veroorzaakt door grotendeels autonome ontwikkelingen bij bestaanszekerheid en zorgen voor ondersteuning.

11. Bestaanszekerheid versterken – ontwikkeling BUIG middelen

Bij bestaanszekerheid werkt de lagere realisatie van uitstroom uit de bijstand eind 2024 niet alleen door in 2025 maar ook in 2026 en verder. In de begroting zien we vanaf 2027 een kleine daling in de uitgaven hierop. Tegelijkertijd wordt er in de begroting 2026 nog vastgehouden aan een ambitie qua uitstroom die hoger ligt dan de cijfers van het CPB verwacht. De GR sociaal zet veel in op het realiseren van extra uitstroom en het is enerzijds te bewonderen dat de ambitie is om een hogere uitstroom te realiseren. Ook voor de inwoners die het betreft, die dan niet of minder afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering en naar vermogen mee kunnen doen aan de samenleving. Tegelijkertijd hebben wij als gemeenteraad behoefte aan een realistische begroting. Met de huidige onrust in de wereld en de mogelijke gevolgen daarvan voor de Nederlandse economie en werkgelegenheid willen wij u vragen om deze ambitie nog een kritisch tegen het licht te houden op haalbaarheid. Daarnaast kan een hogere uitstroom uit de bijstand, en op termijn dus een lager bijstandsbestand, op termijn leiden tot een lagere bijdrage van het rijk via de BUIG middelen. Graag zouden we meer inzicht van u krijgen of een verlagen op uitkeringsuitgaven op termijn ook tot een betere financiële positie leidt van de gemeente qua uitgaven en inkomsten.

Reactie

Of het verlagen van de uitkeringslasten ook leidt tot een betere financiële positie is afhankelijk van een aantal elementen, te weten:

- macrobudget,
- verdeelmodel,
- gemeentegrootte.

Het macrobudget wordt bepaald door conjunctuur, realisaties voorgaand jaar, rijksbeleid en de loon- en prijsbijstelling. Het verdeelmodel geeft aan wat de kans is om in de bijstand te komen. De gemeentegrootte bepaald in welke mate het verdeelmodel van toepassing is. Bij gemeenten groter dan 40.000 inwoners is de verdeling volledig objectief. Tussen 15.000 en 40.000 inwoners een mengvorm en kleiner dan 15.000 inwoners volledig op basis van realisatie.

Bij gemeenten waar het BUIG-budget vooral op basis van realisatie wordt bepaald is het eenvoudiger om te bepalen of een daling van het aantal bijstandsklanten leidt tot een betere financiële positie dan wanneer een gemeente meer of volledig objectief wordt verdeeld.

De voortgang van de uitgaven en inkomsten (op GRS-niveau) worden maandelijks gemonitord en hierover wordt richting gemeenten gerapporteerd middels de reguliere P&C-cyclus.

12. Ontwikkelen naar werk – lokale samenwerking

In de begroting 2026 geeft u ook aan dat "Voor inwoners die mogelijk wel op termijn betaald werk kunnen doen (profiel 2) gaat de opgave Ontwikkelen naar Werk in elke gemeente lokale samenwerkingsafspraken maken. Bewoners werken dicht bij huis en in kleine stapjes aan hun ontwikkeling. Hiervoor wordt intensief samengewerkt met o.a. lokale (ontwikkel)bedrijven". Wij juichen deze ontwikkeling toe omdat we de opvatting delen dat we samen met onze lokale partners van betekenis hierin kunnen zijn. Wij willen u daarbij wel meegeven dat daarbij dan ook de mogelijkheid moet ontstaan om re-integratiemiddelen echt lokaal in te zetten, dan wel tussen de sociale dienst en lokale partijen rechtstreeks of via de gemeente. Juist ook omdat, blijkens de jaarrekening 2024, er soms geld over blijft op het onderdeel re-integratie. Als gemeente Sliedrecht willen we daarbij ook inzetten op een lokale plek voor activiteiten vanuit het Regionaal Werkcentrum.

En we missen in deze ontwikkeling het thema 'simpel switchen' tussen bijvoorbeeld een voorziening vanuit de participatiewet en de Wmo. Graag zouden we willen weten welke stappen en ontwikkelingen u voor zich ziet op dit thema in 2026 en verder.

Reactie

Dank u voor uw waardering voor onze lokale re-integratie aanpak, die naast een centrale aanpak (Werk Ontwikkel Punt) vorm krijgt. De lokale aanpak is bedoeld voor inwoners voor wie ontwikkeling tot de mogelijkheden behoort, maar waar een langere periode mee gemoeid is. De stap naar regulier werk is nu nog niet mogelijk, maar door betekenisvol mee te doen is deze stap op termijn wel een reële optie. De gesprekken met deze inwoners vinden dan ook zo veel mogelijk lokaal plaats. Denk aan locaties zoals de sociale teams, in een buurthuis of op het gemeentehuis in hun woongemeente. Uit de gesprekken vormt de consultant een beeld over de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner. Samen bespreken ze welke doelen gehaald kunnen worden en welk aanbod hierbij het beste past. De instrumenten die ingezet kunnen worden zijn o.a. modulaire trainingen uit het centrale aanbod die gericht zijn op sociale vaardigheden en taalontwikkeling. Daarnaast wordt een lokaal samenhangend aanbod van participatie- en ontwikkelplekken ontwikkeld, waarbij uw ambtenaren, lokale initiatieven, leer-/ontwikkelbedrijven en sociale ondernemers zijn betrokken. Daar waar nodig gaat de GR Sociaal ook financieel bijdragen aan (lokale) instrumenten of vormen van begeleiding die nu nog worden gemist.

Het Werkcentrum is onderdeel van de hervorming van de arbeidsmarktregio Drechtsteden. De GR Sociaal maakt samen met werkgevers, UWV, vakbonden en onderwijs onderdeel uit van de arbeidsmarktregio Drechtsteden. Voor de inrichten van het Werkcentrum krijgt de arbeidsmarktregio beperkte middelen toegekend die moeten worden ingezet voor het inrichten van een loket voor werkzoekenden en werkgevers. In onze regio zien wij het belang van een groter bereik door outreachend werken met het werkcentrum. Om die reden heeft de GR Sociaal regiodealmiddelen aangevraagd en toegekend gekregen voor outreachend werken met het Regionaal Werkcentrum. We zijn op zoek naar creatieve wijzen om die outreachende rol in te vullen. Met gemeenten en partners

wordt onderzocht hoe we aan kunnen sluiten in het lokale domein. We onderzoeken diverse manieren, bijvoorbeeld door digitale loketten en het opleiden van gidsen.

Het thema simpel switchen gaat over het verminderen van drempels die bestaan tussen regelingen in het sociaal domein. Wanneer iemand van bijvoorbeeld dagbesteding (WMO) switcht naar bijvoorbeeld beschut werk (Participatiewet) veranderen zijn/haar rechten en plichten. Medewerkers van Drechtwerk en de Opgaven Zorg en Ondersteuning en Ontwikkelen naar Werk denken samen na over een heldere route van dagbesteding naar betaald werk en andersom. Iemands ontwikkeling staat altijd centraal. Doel is om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen op de plek die op dat moment het beste past.

13. Ontwikkelen naar werk - inburgering

In de begroting 2026 benoemt u de realisatie van het AZC in Dordrecht, waarbij wordt gestart met de 'Vroege Start', waarbij de inburgering al aanvangt tijdens het verblijf in het AZC in plaats van bij huisvesting in de Drechtsteden. Wij zijn te zijner tijd benieuwd naar verloop hiervan en de mogelijkheid dit ook op te pakken bij de mogelijke realisatie van een AZC in Sliedrecht. Daarnaast willen de GR sociaal verzoeken om voor statushouders verbonden aan Sliedrecht, maar nog verblijvend in een doorstroomlocatie in de regio (bijvoorbeeld Rotterdam), ook in te zetten op "Vroege Start"

Reactie

Voor de vroege start voeren wij een pilot uit voor 20 tot 30 statushouders waarbij wij streven naar een gelijkmatige instroom en verdeling van deelnemers per gemeente in de Drechtsteden (o.b.v. inwoneraantal) en richten ons daarbij in eerste instantie op gekoppelde statushouders die al lang in het AZC verblijven. Bij een mogelijke realisatie van een AZC in Sliedrecht zijn wij uiteraard bereid om daarbij eveneens inzet te plegen. De start van de inburgering van statushouders vanaf de koppeling aan een gemeente is daarbij ook het uitgangspunt van de huidige Wet inburgering.

14. Zorg voor ondersteuning – besparing herstelgerichte ondersteuning

Als het om zorgen voor ondersteuning gaat, zien we dat u verwacht dat de kosten oplopen, met name voor huishoudelijke ondersteuning, vervoer en individuele begeleiding. Dit komt met name door een toename van de vraag naar deze voorzieningen. Daarbij verwachten wij dat door aanpassingen in Herstelgerichte ondersteuning de beoogde besparingen waar u in deze begroting rekening mee houdt, niet langer haalbaar zijn.

Reactie

Het klopt dat de begrote besparing niet zal worden gehaald als gevolg van het stoppen met Powerful Ageing. Deze financiële gevolgen zijn aan de voorkant uitgebreid gecommuniceerd. Desondanks is een keuze gemaakt om te stoppen met de aanpak zoals die was ingericht.

We onderzoeken momenteel samen met gemeenten naar mogelijke alternatieven en zijn bovendien aangesloten op het landelijke houdbaarheidsonderzoek van de Wmo om te zoeken naar mogelijkheden om de Wmo houdbaar te houden voor de toekomst. Echter, de mogelijkheden om een besparing van een dergelijke omvang te realiseren binnen de kaders die zijn meegegeven in de raadsbijeenkomsten, zijn beperkt. Onze verwachting is daarom dat een dergelijke besparing niet eenvoudig te realiseren zal zijn.

15. Zorg voor ondersteuning – Wmo naar de voorkant

Bij zorgen voor ondersteuning geeft u aan dat belangrijke pijlers onder de ondersteuning worden gevormd door 'normaliseren' en 'eigen regie'. Dit komt tot uiting in de beweging van de "Wmo naar de voorkant". Dat wil zeggen de aansluiting met de lokale wijkteams en initiatieven voor lichte vormen van begeleiding en dagbesteding. Op deze wijze probeert u grip te krijgen op de uitgaven. Wij ondersteunen deze beweging van harte, omdat wij denken dat het betere en betaalbaarder ondersteuning oplevert voor onze inwoners. Tegelijkertijd betekent dit ook dat onze uitgaven voor het voorveld kunnen gaan toenemen. Wij zouden het waarderen als uw organisatie met ons meedenkt om deze kosten ook zo beperkt mogelijk te houden.

Reactie

Wij werken hierin graag samen met gemeenten om de financiële en maatschappelijke effecten van deze beleidskeuzes uit te werken zodat het college en de gemeenteraad hierin een afgewogen keuze kunnen maken.

Tot slot

16. Bedrijfsvoering - huisvesting

De GR Sociaal heeft op basis van de Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Dordrecht de intentie (deels) mee te verhuizen naar het Dordthuis. Daarnaast wordt onderzocht wat de optimale indeling is voor de toekomstige huisvesting van de organisatie en welke locaties hiervoor geschikt zijn. De verwachting is dat in 2026 de verhuizing zal starten naar de nieuwe locaties. In de Voorjaarsbrief 2025 is een voorbereidingskrediet gevraagd voor het verder uitwerken van plannen e.d. voor dit pand. Op dit moment is nog niet volledig helder wat de nieuwe locaties betekenen voor de begroting 2026, zowel in exploitatie als in investering. We ontvangen graag zo snel mogelijk informatie onder de noodzakelijke wijzigingen die zich met zich meebrengt voor de begroting 2026 en verder.

Reactie

In de vergadering van het Algemeen Bestuur betreffende besluitvorming rond de mix van huisvesting over de drie locaties (Dordthuis, 't Achterom en de Snelliusstraat) is aangegeven dat het financiële kader vastligt in de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (SOK). Dit kader is ook vanaf het jaar 2027 in de begroting verwerkt. Wij zijn met de gemeente Dordrecht in gesprek over de exploitatie van de verschillende panden en de relatie daarmee met de diensten die worden verleend door de serviceorganisatie Dordrecht. De uitkomsten daarvan worden uitgewerkt in de huurovereenkomsten die op aangeven van de gemeente Dordrecht in oktober voor ondertekening aangeboden worden. Dat de exploitatiekosten gezien de inflatieontwikkeling en het verschil komend uit een afgekeurd pand naar een nieuwe locatie, mogelijk hoger zullen uitvallen is een reëel risico.

Zoals ook in de genoemde vergadering is aangegeven zullen wij eventueel hogere lasten bezien in combinatie met de apparaatslasten waar in de afgelopen jaren overschotten waren.

Voor de benodigde investering voor de inrichting zijn wij in het voorstel uitgegaan van landelijke normbedragen. De kostencalculatie hiervoor (nodig voor de aanbesteding) en derhalve de onderbouwing voor de kredietaanvraag, zal in Q3 zijn beslag krijgen. Hierdoor zal inzicht in de kosten zijn die meegenomen worden in de op te stellen uitgangspuntennotitie voor de begroting 2027 zoals deze in januari 2026 in het Algemeen Bestuur wordt besproken.

17. Bedrijfsvoering – financiële uitdagingen

Samenvattend zien we een extra financiële uitdaging voor 2025, 2026 en verder, waar relatief weinig grip op mogelijk lijkt door autonome ontwikkelingen. We willen u vragen actief te blijven mee denken met ons om, daar waar het kan, wel grip te krijgen. Tegelijkertijd gaan wij als gemeenteraad ook aan de slag met de financiële uitdagingen die het ravijnjaar met zich meebrengt. Dat kan betekenen dat wij tot besluiten komen die een begrotingsaanpassing van uw kant vragen. Bijvoorbeeld op het minimabeleid of 'Wmo naar de voorkant'. Wij zullen hier zo snel mogelijk met u over communiceren.

Reactie

Wij horen graag van u en denken uiteraard graag mee.

We zullen maatregelen en lokale ombuigingsvoorstellen zo snel als mogelijk verwerken in de bijbehorende beleidsstukken én in de P&C-cyclus middels een begrotingswijziging op de Begroting van de GR Sociaal.

Zienswijze gemeente Alblasserdam (definitieve versie)

1. Algemeen - waardering voor de inspanningen en opdracht GR Sociaal

Wij beginnen met onze waardering uit te spreken voor de zorgvuldigheid waarmee de verschillende stukken zijn opgesteld. We hebben ze met interesse bekeken, maar ook met een kritische blik. De GR Sociaal biedt dan ook veel en betekenisvolle ondersteuning aan onze inwoners. Verder omvat onze opdracht aan uw organisatie – voor volgend jaar geraamd op € 18.742.000 – niet minder dan een kwart van de totale uitgaven van de gemeente Alblasserdam. En dat terwijl we ook na de bijstelling in de Voorjaarsnota van het Rijk te maken hebben met een enorme bezuinigingsopgave.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering. Het Dagelijks Bestuur dankt u eveneens voor het goede gesprek met uw raad op 3 april 2025.

2. Inleiding – aandachtspunten

In deze inleiding vragen we aandacht voor de hoofdlijn van onze zienswijze, die valt te omschrijven in een drietal punten. Het eerste punt is dat we, vanwege opnieuw een omvangrijke bijstelling, ons afvragen of u wel voldoende realistisch raamt. Daarbij valt ons in het bijzonder het krappe ramen van te betalen bijstandsuitkeringen op. Tegelijk neemt u volgens ons te veel ruimte voor het financieren van personeelskosten.

Ons tweede punt heeft betrekking op de maatregelen en ombuigingen die u vanwege de financiële situatie van gemeenten wilt nemen. We vinden het belangrijk dat u hier sterk op blijft inzetten. Dus ook nu in de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk enige structurele middelen zijn opgenomen om de terugval van het gemeentefonds te dempen. Voor de gemeente Alblasserdam wordt het ravijn namelijk verre van gedicht. Het derde punt is dat één van de drie beleidsvelden, namelijk ontwikkelingen naar werk, buiten de bezuinigingen wordt gehouden. We vragen u met klem dit te veranderen. Bovendien hebben we, mede naar aanleiding van onze ervaringen met Kansrijk Alblasserdam, innovatieve ideeën over waarom hier besparingen mogelijk zijn.

Reactie

Uiteraard onze ambitie ook om zo realistisch mogelijk te ramen. We nemen dit thema dan ook expliciet mee in de uitvoering van de Bestuursopdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein. We bestuderen onze overschotten op incidentele en structurele oorzaken. Ook andere ramingen worden bestudeerd. Dit onderzoek wordt gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. De uitkomsten daarvan zullen effect hebben op de toekomstige P&C documenten waarin wij streven naar een meer realistische wijze van begroten.

Het beleidsveld 'ontwikkelen naar werk' is onderdeel van de ombuigingen door in te zetten op zo hoog mogelijke uitstroom. Hiermee worden de hoge BUIG kosten in bedwang gehouden. De herijking is gekoppeld aan de Participatiewet in balans. Samen met ambtenaren van gemeenten wordt gewerkt aan een raadsinformatiebrief waarin een update wordt gegeven over deze herijking.

Jaarstukken 2024

3. Bedrijfsvoering – integriteitsonderzoek

U doet het voorstel om € 700.000 van het positieve resultaat over 2024 te bestemmen voor het financieren van de kosten van het onderzoek naar misstanden. Hiermee zijn we akkoord. We hechten namelijk aan een onafhankelijk, gedegen en zorgvuldig onderzoek. Wel merken we op dat we het van belang vinden dat er prudent met de beschikbaar gestelde middelen wordt omgegaan.

Over het onderzoek gesproken: we zouden graag in gesprek gaan over de uitkomsten en over wat te doen naar aanleiding van die uitkomsten. We vragen u ons daartoe de gelegenheid te geven. Ook merken we op dat we beseffen dat het onderzoek in meerdere opzichten veel van uw organisatie vraagt. We waarderen het positief dat, voor zover ons bekend, het onderzoek geen grote impact heeft op de dienstverlening aan onze inwoners. Veel sterkte en wijsheid toegewenst.

Reactie

De uitkomsten van het rapport naar aanleiding van het onderzoek naar sociaal en zakelijk integriteit worden volgens de daarvoor opgestelde procedures gedeeld met belanghebbenden.

Met het vormen van deze reserve worden de in 2025 lopende en te verwachten kosten van het onderzoek gedekt. Als uit het onderzoek nadere maatregelen volgen zal dit bij de Najaarsbrief 2025 worden opgenomen.

Voorjaarsbrief 2025

In de Voorjaarsbrief gaat u uitvoerig in op wat u noemt maatregelen en ombuigingen. De betreffende informatie is grosso modo ook te vinden in de Begroting 2026. We kiezen ervoor om onze reactie op de maatregelen en ombuigingen te noteren in onze zienswijze op deze Begroting (zie volgende pagina).

4. Financiën – reëel ramen

In de Voorjaarsbrief 2025 wordt onze bijdrage voor dit kalenderjaar geschat op € 18.641.000. Dit is ruim € 750.000 meer dan volgens de Begroting 2025 die u vorig jaar ter zienswijze aan ons hebt voorgelegd. Belangrijke oorzaken hiervan zijn autonome groei van klantenaantallen en de ontwikkeling van loon- en prijsindexaties.

We worden dus opnieuw geconfronteerd met een zeer grote bijstelling van onze bijdrage. Deze en eerdere bijstellingen zijn voor ons reden om opnieuw aandacht te vragen voor reëel ramen.

Reactie

Uitgangspunt voor de begroting is dat er een reële begroting wordt opgesteld. Ook in deze voorjaarsbrief en begroting hebben wij dit principe toegepast.

5. Bestaanszekerheid versterken – ontwikkeling uitgaven bijstandsuitkeringen

In het verband van reëel ramen wijzen we erop dat we niet goed kunnen volgen hoe u omgaat met het begroten van uitgaven voor bijstandsuitkeringen. U geeft in de Voorjaarsbrief (en ook in de Begroting) terecht aan dat doelstellingen met betrekking tot aantallen bijstandsuitkeringen de afgelopen jaren niet zijn behaald. We delen met u dat het daarom van belang is nu een meer realistische doelstelling op te nemen over het aantal te betalen bijstandsuitkeringen. Als we het goed begrijpen wordt de aangepaste doelstelling echter alleen financieel vertaald in de risicoparagraaf, en dus niet in de omvang van de verwachte gemeentelijke bijdrage. We menen dat als gevolg hiervan het risico groot is dat we op dit onderdeel later wederom met een tegenvaller worden geconfronteerd.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 is de aangepaste doelstelling nog niet financieel vertaald in de begroting. De opgave 'Ontwikkeling naar Werk' is volop in ontwikkeling. Hierover moet nog bestuurlijke afstemming plaatsvinden. Daarom is gekozen om de bijgestelde doelstelling op te nemen in de risicoparagraaf.

6. Bedrijfsvoering – raming apparaatskosten

Waar u de bijstandsuitkeringen te krap lijkt te ramen, menen we dat u apparaatskosten te royaal raamt. Het voor dit jaar voor Alblasterdam geraamde bedrag (€ 3.312.000) is namelijk maar liefst 15 procent hoger (4,5 ton) hoger dan de kosten voor het apparaat voor 2024 (€ 2.860.000 volgens Jaarrekening 2024). Een dermate grote toename kan volgens ons niet volledig door loonindexatie worden verklaard. En hoe verhoudt deze zich tot uw toezegging tot het hanteren van een nullijn voor groei van de formatie?

Reactie

In uw vraagstelling vergelijkt u de begroting 2025 met de realisatie over 2024. Tussen de begroting 2024 en realisatie 2024 zit een saldo (verklaring 1,34 ton). Dit is toegelicht in de jaarrekening onder de paragraaf bedrijfsvoering.

In 2025 is de toerekening van de apparaatskosten naar de taakvelden/producten aangepast naar de nieuwe organisatiestructuur. De apparaatskosten worden verdeeld over de taakvelden naar verhouding van de formatie dat werkt binnen een bepaald taakveld. In de Voorjaarsbrief hebben we een inschatting gemaakt van de verwachte apparaatskosten en deze verdeeld over de taakvelden conform de verhouding van de formatie. Het gaat hier niet alleen om de directe apparaatskosten per taakveld maar ook om de indirecte apparaatskosten zoals huisvesting, automatisering, doorbelasting SGD etc. Vervolgens is in de verdeling van de apparaatskosten over de gemeenten conform financieringsafspraken gekeken naar de verhouding tussen de gemeenten van de programmakosten. Hierdoor kunnen de apparaatskosten stijgen of dalen binnen de gemeenten. Dit betekent niet dat het

wordt verhoogd maar er ontstaan verschuivingen tussen de gemeenten. Dit is een verschil van € 0,2 mln. Daarnaast zijn de DVO's (inburgering / beschermd wonen) verhoogd met formatie waardoor een verhoging van € 0,1 mln. is.

7. *Bedrijfsvoering – huisvesting*

Uit de stukken wordt duidelijk dat vanwege wat u noemt een BTW issue een groot deel van de GR Sociaal toch niet gehuisvest kan gaan worden in het Dordthuis. Dat zal een teleurstelling zijn voor u. Tegelijk merken we op dat we menen dat uw verwachte huisvestingskosten nu omlaag kunnen. Het Dordthuis is immers een gloednieuwe accommodatie, en dat op een A-locatie. Dit betekent ons inziens dat huisvesting op alternatieve locaties dus per definitie goedkoper is.

Reactie

Op zich een logische gedachte ware het niet dat kosten voor huisvesting nu extreem laag zijn omdat het pand van de GR Sociaal meer dan 10 jaar afgekeurd is. Omdat de oorspronkelijke verwachting was dat het Dordthuis jaren eerder klaar zou zijn is het pand niet meer op niveau onderhouden.

Qua norm wijzen de berekeningen van de gemeente Dordrecht uit dat het Dordthuis onder landelijke normen zit qua kostenniveau. Daarnaast zullen op de andere locaties door de verdeling van de medewerkers over deze panden ook investeringen nodig zijn. Dat alles geeft dat de toekomstige huisvesting meer gaat kosten dan wat nu wordt uitgegeven.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur betreffende besluitvorming rond de mix van huisvesting over de drie locaties (Dordthuis, 't Achterom en de Snelliusstraat) is aangegeven dat het financiële kader vastligt in de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (SOK). Dit kader is ook vanaf het jaar 2027 in de begroting verwerkt.

Begroting 2026

8. *Financiën – bijstelling begroting (Inkomensondersteuning)*

Onze bijdrage in 2026 is volgens de Begroting 2026 (€ 18.742.000) veel hoger dan die volgens eerdere begrotingen: het is bijna € 1 miljoen hoger dan volgens de meerjarenbegroting waarop wij vorig jaar een zienswijze hebben gegeven, en bijna € 1,2 miljoen meer dan volgens een aangepaste Begroting 2025 e.v. die later in 2024 is gemaakt. Gelet op de financiële ombuigingen waar we voor staan is de bijstelling een onaangename verrassing voor ons. Het maakt dat we ons in Alblasserdam beraden op hoe we meer regie kunnen voeren op uw begroting.

Net als geldt voor de Voorjaarsnota zijn autonome groei van klantenaantallen en de ontwikkeling van loon- en prijsindexaties belangrijke redenen voor de bijstelling. Deze ontwikkelingen kunnen toch geen verrassing zijn. Graag vernemen we van u hoe het komt dat ze desondanks tot een forse bijstelling Leiden.

Reactie

In uw zienswijze op de Najaarsbrief 2024 heeft u een soortgelijke vraag gesteld. Uw vraag naar de mogelijkheid om bepaalde kostenverhogingen zorgvuldiger en reëler in te schatten. De indexering van de budgetten voor de ontwikkeling van loonkosten en prijzen wordt namelijk als volgt verwerkt in de begroting:

- Definitieve loon- en prijsindexeringen worden conform verwerkt;
- Indien er nog geen definitieve indexeringen beschikbaar zijn dan gebruiken we CPB-ramingen voor een inschatting van de kostenstijgingen. Vervolgens is voor zowel de loon- als de prijsindexering is een nacalculatie van toepassing;
- Er zijn situaties, bijvoorbeeld het tussentijds openbreken van Cao-afspraken, die wij ook niet kunnen voorzien. Deze worden verwerkt wanneer de afspraken definitief zijn.

In toekomstige P&C-producten (beginnend met de Najaarsbrief 2025 en de Uitgangspuntennotitie 2027) worden waar mogelijk de begrotingsmutaties nader gespecificeerd in prijseffecten en overige effecten (autonome groei aantallen, etc.).

9. *Bedrijfsvoering – reëel ramen*

In eerdere begrotingen was in een grafiek zichtbaar of u krap, royaal of juist zo realistisch mogelijk raamt. In deze begroting heeft u echter niet meer zo'n grafiek opgenomen (zie pagina 7). Kunnen we uit het feit dat u spreekt van reëel ramen afleiden dat de verwachte financiële bijdragen van gemeenten gebaseerd zijn op wat voorheen de middenlijn zou zijn geweest? Zo nee, dan zouden we graag zien dat u in de toekomst opnieuw een dergelijke grafiek opneemt.

Reactie

In de Begroting 2025 (en de jaren daarvoor) hielden we rekening met een zogenaamde begrotingsonzuiverheid van -2%. De grafiek liet het verloop zien van zowel de onderkant als de bovenkant van de bandbreedte, respectievelijk -2% oplopend tot -6% en +2% oplopend tot +6%. Uitgangspunt voor de Begroting 2026 is dat er een reële begroting wordt opgesteld waardoor de bandbreedte niet meer van toepassing is en daarom ook de grafiek niet meer is opgenomen in de begroting.

10. *Bedrijfsvoering – maatregelen en ombuigingen algemeen*

Zowel in de financiële stukken als tijdens uw bezoek aan onze raad op 3 april jl., wekt u de indruk de sombere financiële vooruitzichten van gemeenten serieus te nemen door werk te maken van maatregelen en ombuigingen. Daar spreken we onze waardering voor uit. Tegelijkertijd hebben we ook de nodige opmerkingen en reserves, die we hieronder uitwerken

Reactie

Zie onderstaande reactie op vraag 11 t/m 14.

11. *Bestaanszekerheid versterken – netto-effect genomen maatregelen*

Het wordt ons uit de stukken helaas niet goed duidelijk wat de omvang van de verwachte besparing is, en we willen dit inzicht wel graag hebben. U biedt weliswaar een overzicht van de verwachte besparing per jaar, maar ons punt is dat dit niet het netto-effect is. Zo zal het behalen van de beoogde besparing ten aanzien van bestaanszekerheid versterken tot een forse reductie aan de inkomstenkant bij gemeenten.

Reactie

Er is gekozen om in een overzicht de besparing op de lasten te laten zien. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een reductie van de inkomsten.

Het bepalen van de reductie is afhankelijk van een aantal elementen, te weten:

- macrobudget,
- verdeelmodel,
- gemeentegrootte.

Het macrobudget wordt bepaald door conjunctuur, realisaties voorgaand jaar, rijksbeleid en de loon- en prijsbijstelling. Het verdeelmodel geeft aan wat de kans is om in de bijstand te komen. De gemeentegrootte bepaald in welke mate het verdeelmodel van toepassing is. Bij gemeenten groter dan 40.000 inwoners is de verdeling volledig objectief. Tussen 15.000 en 40.000 inwoners een mengvorm en kleiner dan 15.000 inwoners volledig op basis van realisatie.

Bij gemeenten waar het BUIG-budget vooral op basis van realisatie wordt bepaald is het eenvoudiger om de reductie te bepalen dan wanneer een gemeente meer of volledig objectief wordt verdeeld.

12. *Bestaanszekerheid versterken / Ontwikkelen naar werk – twijfel realiseren besparingen*

De zojuist al benoemde besparingen ten aanzien bestaanszekerheid vormen het veruit grootste deel van de besparingen. Het gaat in 2029 om maar liefst 83 procent ($14.471.000 / 17.479 * 100$). U wilt die besparing realiseren door minder kosten te gaan maken voor bijstandsuitkeringen, en dat door maatregelen te nemen die zorgen voor een enorme uitstroom uit de bijstand. Het zou prachtig zijn als het lukt, maar waarom meent u dat u die enorme uitstroom gaat halen? U geeft zelf immers ook aan dat vanwege de aanhoudende krapte inwoners met relatief goede baankansen al dan niet met hulp al werk gevonden hebben (pagina 34). Daar komt bij dat u, zoals u zelf ook aangeeft in de risicoparagraaf, al jarenlang uw doelen ten aanzien van uitstroom niet behaalt; waarom zou uw organisatie daar nu wel in gaan slagen? Ten slotte zien we in uw plannen qua uitvoering ten aanzien van ontwikkelen naar werk eerlijk gezegd niet de heilige graal die ons het vertrouwen geeft dat u hierin gaat slagen. Sterker nog, we hebben op- en aanmerkingen over die uitvoering, waarop we verderop

terugkomen.

Reactie

De GR Sociaal heeft in de begroting 2024 een ambitie opgenomen voor uitstroom uit de bijstand die te ambitieus is gebleken. De resultaten van de GR Sociaal zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland en de prognoses van het Centraal Planbureau (CPB), maar minder dan we onszelf ten doel hadden gesteld.

Om aansluiting te houden met de veranderende ondersteuningsbehoefte van inwoners met een uitkering is binnen de GR Sociaal gestart met een grondige heroriëntatie op het re-integratie en participatiebeleid. Centraal onderdeel hierin is het Werk Ontwikkel Punt (WOP) waar Drechtwerk en de SDD vormgeven aan ondersteuning van inwoners voor wie (regulier) werken een haalbaar doel is. Het WOP brengt expertise op het gebied van arbeidsonderzoek, aanleren van werknemersvaardigheden, arbeidsgerichte vaktrainingen en het coachen op ontwikkeldoelen van willen en kunnen werken bij elkaar. In het WOP worden modulaire trainingen ontwikkeld, die centraal en lokaal aangeboden kunnen worden. In de centrale werksetting en het werk experience center draait het om het opdoen van werkervaring en werkbeleving. Verdere vakontwikkeling vindt plaats in de vijf leerlijnen die zijn vormgegeven met werkgevers.

Daarnaast wordt gewerkt aan een lokaal aanbod per gemeente voor inwoners voor wie ontwikkeling tot de mogelijkheden behoort, maar waar een langere periode mee gemoeid is. De stap naar regulier werk is nu nog niet mogelijk, maar door betekenisvol mee te doen is deze stap op termijn wel een reële optie. De gesprekken met deze inwoners vinden dan ook zo veel mogelijk lokaal plaats. Denk aan locaties zoals de sociale teams, in een buurthuis of op het gemeentehuis in hun woongemeente. Uit de gesprekken vormt de consultant een beeld over de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner. Samen bespreken ze welke doelen gehaald kunnen worden en welk aanbod hierbij het beste past. De instrumenten die ingezet kunnen worden zijn o.a. modulaire trainingen uit het centrale aanbod die gericht zijn op sociale vaardigheden en taalontwikkeling. Daarnaast wordt een lokaal samenhangend aanbod van participatie- en ontwikkelplekken ontwikkeld, waarbij uw ambtenaren, lokale initiatieven, leer-/ontwikkelbedrijven en sociale ondernemers zijn betrokken.

De nieuwe aanpak op re-integratie moeten in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals de Participatiewet in balans, ontwikkelingen van het regionaal Werkcentrum Drechtsteden en kansen die samengaan met samenwerkingsmogelijkheden tussen Drechtwerk en SDD meer uitstroom opleveren. Anderzijds is er nog veel in ontwikkeling, waardoor niet gezegd is dat de ambitie in de begroting wordt gehaald. In de Voorjaarsbrief 2025 is daarom de aangepaste doelstelling nog niet financieel vertaald in de begroting, maar opgenomen in de risicoparagraaf.

13. *Bedrijfsvoering - maatregelen*

We zien uit naar de onderbouwing van de € 3 miljoen besparing als gevolg van het streven naar een zo efficiënt mogelijke uitvoering (pagina 10). Fijn dat deze nog voor het zomerreces komt. Het gaat hier naar we aannemen om een jaarlijkse besparing? En is deze aanvullend op de € 1.293 miljoen besparing op bedrijfsvoering die wordt genoemd op pagina 9?

Reactie

De besparing van € 1,293 mln. maakt onderdeel uit van de € 3 mln. besparing op Bedrijfsvoering en is meerjarig.

14. *Bedrijfsvoering – faciliterende rol GR Sociaal (ombuigingen)*

Indien we onze afdracht aan de GR Sociaal substantieel willen verminderen is het ook nodig om ondersteuning die door uw organisatie wordt geboden te versoberen en/of anders te organiseren. We hebben allerlei ideeën over dat versoberen en anders organiseren. Om daarmee verder te komen is het nodig dat u een faciliterende houding aanneemt. We stellen het zeer op prijs dat u dit ook doet. Hierbij geldt echter wel een kanttekening: de faciliterende rol beperkt zich tot de domeinen Wmo en bestaanszekerheid; het domein van ontwikkelen naar werk, inclusief Drechtwerk, wordt buiten de financiële ombuigingen gehouden. Dat stoort ons. We komen daar aan het einde van deze zienswijze op terug.

Reactie

Het beleidsveld 'ontwikkelen naar werk' is onderdeel van de ombuigingen door in te zetten op zo hoog mogelijke uitstroom. Hiermee worden de hoge BUIG kosten in bedwang gehouden. De herijking is gekoppeld aan de Participatiewet in balans. Samen met ambtenaren van gemeenten wordt gewerkt aan een raadsinformatiebrief waarin een update wordt gegeven over deze herijking.

15. *Bedrijfsvoering – maatregelen en ombuigingen*

Misschien wel onze belangrijkste boodschap ten aanzien van de maatregelen en ombuigingen: laat de teugels niet vieren nu er in de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk enige structurele middelen zijn opgenomen om de terugval van het gemeentefonds te dempen. Onze structurele bezuinigingsopgave vanaf 2028 blijft namelijk aanzienlijk en verandert nauwelijks. Daar komt bij dat de ombuigingen ook nuttig zijn vanuit andere invalshoeken. Zo loopt het huidige verzorgingssysteem tegen z'n grenzen aan. In dit verband wijzen we in het bijzonder naar de Wmo, waarvoor onze bijdrage wordt geraamd op € 6,4 miljoen. Die bijdrage is al fors toegenomen, en dat zal vanwege de vergrijzing bij ongewijzigd beleid alleen maar meer worden. Bovendien is er forse personeelskrapte in de zorg; ook dat is een reden waarom aanpassingen nodig zijn.

We zijn blij met uw voorstel om in de tweede helft van 2025 te reflecteren op de tot dan toe behaalde resultaten ten aanzien van de besparingen. We nodigen u uit hier op korte termijn bij ons op terug te komen.

Reactie

Aan de hand van de bestuursopdracht 'Toekomstbestendig Sociaal Domein' onderzoeken wij welke mogelijkheden (knoppen) er binnen de verantwoordelijkheden van de GR Sociaal zijn om bij te dragen aan het beheersbaar houden van de kosten in het Sociaal Domein. Hierbij wordt rekening gehouden met de noodzaak van het werken aan een toekomstbestendige structuur in het sociaal domein waar ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die dat nodig hebben.

Zodra de reflectie heeft plaatsgevonden, gaat het Dagelijks Bestuur graag in op uw uitnodiging.

16. *Bedrijfsvoering - handhaving*

De afgelopen jaren is er telkens meer aandacht voor de schaduwzijde van stevige handhaving op rechtmatigheid van sociale zekerheidsvoorzieningen, waaronder de bijstand. Ook uw organisatie staat voor de vraag hoe om te gaan met handhaving. Wij geven u mee dat we het van belang vinden dat de menselijke maat wordt gehanteerd. Tegelijk vinden we – onder de voorwaarde dat eerst zorgvuldig is vastgesteld dat daar sprake van is – het belangrijk dat bewuste fraude daadwerkelijk wordt aangepakt. Om bewuste fraude op te sporen is het nodig dat er voldoende capaciteit is.

Reactie

In het nieuwe beleidsplan sociaal handhaven is zowel oog voor het hanteren van de menselijke maat als het optreden tegen misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen. Het beschikken over voldoende capaciteit is daarbij essentieel. We zijn blij te horen dat u de gekozen lijn in het beleidsplan ondersteunt.

17. *Zorg voor ondersteuning – herstelgerichte ondersteuning*

Aansluitend bij eerdere opmerkingen over de Wmo, menen we dat de oorspronkelijke Wmo-gedachte – participatie en zelfredzaamheid bevorderen en sociale samenhang versterken – inspirerend is en blijft. De praktijk is echter weerbarstig; er moet nog van alles gebeuren om de praktijk echt volgens die principes te organiseren. Herstelgerichte ondersteuning is een voorziening die prachtig bij die principes aansluit. Hoewel verschillenden van ons ongemak voelden bij het verplichte karakter van herstelgerichte ondersteuning, betreuren we het dan ook dat, zoals we uit een recente raadsinformatiebrief begrepen, de pilot wordt beëindigd. We zien uit naar voorstellen voor een alternatief.

Reactie

We onderzoeken momenteel samen met gemeenten naar mogelijke alternatieven en zijn bovendien aangesloten op het landelijke houdbaarheidsonderzoek van de Wmo om te zoeken naar mogelijkheden om de Wmo houdbaar te houden voor de toekomst.

18. Ontwikkelen naar werk – toelichting apparaatskosten

We gaan ten slotte nog specifiek in op het onderwerp ontwikkelen naar werk van mensen in de bijstand, waarmee we ook verwijzen naar Drechtwerk. We hebben eerder onze zorgen geuit over dit onderdeel van uw organisatie. Ook hebben we herhaaldelijk gevraagd om inzicht in waar de apparaatskosten – tot voor kort begroot op 8,5 ton voor onze gemeente voor alleen arbeidsparticipatie (dus niet Drechtwerk) – uit bestaan. We merken op dat de tot nu toe verstrekte reacties op die vraag zodanig op hoofdlijn zijn, dat we nog niet echt zicht hebben op waar deze kosten nou betrekking op hebben. Verder valt ons op dat die apparaatskosten nu 2 ton lager zijn begroot. Kunt u een toelichting geven bij deze reductie? En hoe werkt dit door in onze totale afdracht aan uw organisatie?

Reactie

Sinds dit jaar is er een extra toelichting rondom apparaatskosten en formatie / bezetting toegevoegd in de P&C producten.

In 2025 hebben we de toerekening van de apparaatskosten naar de taakvelden/producten aangepast naar de nieuwe organisatiestructuur. De apparaatskosten worden verdeeld over de taakvelden naar verhouding van de formatie dat werkt binnen een bepaald taakveld. In de Voorjaarsbrief hebben we een inschatting gemaakt van de verwachte apparaatskosten en deze verdeeld over de taakvelden conform de verhouding van de formatie. Het gaat hier niet alleen om de directe apparaatskosten per taakveld maar ook om de indirecte apparaatskosten zoals huisvesting, automatisering, doorbelasting SGD etc. Vervolgens is in de verdeling van de apparaatskosten over de gemeenten conform financieringsafspraken gekeken naar de verhouding tussen de gemeenten van de programmakosten.

19. Ontwikkelen naar werk – ombuigingen

Zoals eerder opgemerkt zien we dat het beleidsdomein ontwikkelen naar werk tot nu toe volledig buiten de ombuigingen wordt gehouden. Dat vinden we echt problematisch: onze financiële positie laat het eenvoudigweg niet toe bepaalde domeinen á priori niet te betrekken. We vragen u dan ook dringend ook dit onderdeel te betrekken bij de bezuinigingsopdracht.

Reactie

Er zijn diverse maatregelen opgenomen in de Voorjaarsbrief 2025 en Begroting 2026-2029. Het betreft inzet van activiteiten die leiden tot een besparing op de BUIG. Zie hiervoor de opgave Bestaanszekerheid versterken. Voor de opgave Ontwikkelen naar werk werken we aan de ambitie om een zo hoog mogelijke uitstroom te realiseren.

20. Ontwikkelen naar werk – ideeën om te bezuinigen

Verder geldt dat we ideeën hebben over waarom en hoe het mogelijk is binnen deze opgave te besparen. We lichten een tipje van de sluier op door in te gaan op onze ervaringen met Kansrijk Alblasserdam en op de organisatie van zogeheten ontwikkelpaden.

a. Waarom kan worden bespaard: Kansrijk Alblasserdam

Zoals bekend hebben we lokaal het project Kansrijk Alblasserdam. Daarmee wordt beoogd een impuls te geven aan het arbeidspad van mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Het is een outreachende manier van werken: samen met relevante partnerorganisaties zoals De Voedselbank en het jongerenwerk – partijen waar de doelgroep al vertrouwen in heeft – worden mensen in kaart gebracht die ondersteuning kunnen gebruiken. Vervolgens wordt er een aanbod gedaan die aansluit bij de behoeften en interesse van de personen in kwestie. Er wordt dan ook veel werk gemaakt van het realiseren van werk(ervarings)plekken die aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van de inwoner. Daarvoor wordt volop gebruik gemaakt van lokaal aanwezige partijen, waaronder zogenaamde participatieplekken en zeker ook contacten met lokaal aanwezige bedrijven. Met beperkte middelen (het grootste deel betreft kosten voor een deeltijd projectleider) zijn er op deze wijze al veel mensen ondersteund.

Dit laatste – met weinig middelen veel impact hebben – zorgt ervoor dat we menen dat het mogelijk moet zijn om een overtuigend re-integratiebeleid te voeren met minder middelen dan er nu in omgaan. Het is dan wel van belang dat in die aanpak sprake is van sterke elementen van de Kansrijkaanpak: een outreachende manier van werken, waarbij de kracht van onze samenleving en werkgevers optimaal wordt benut. Een behulpzaam concept in dit verband die van responsieve overheid (NSOB, 20152). Hierbij gaat de overheid niet naar buiten om zijn eigen plannen en doelen te verkopen.

Daarentegen herkent de overheid al aanwezige betekenisvolle ontwikkelingen, en gaat zij een betekenisvolle verbinding aan met betreffende partijen. Misschien dat die responsieve overheidsrol wel het best ingevuld kan worden door een lokaal verankerde medewerkers en partijen. Mede daarom willen we ook het gesprek voeren over een nieuwe verhouding tussen het lokaal en regionaal beleggen van verantwoordelijkheden in dit domein.

b. Waarom kan worden bespaard: ontwikkelpaden Een volgende en meer concrete reden over waarom we menen dat besparingen mogelijk zijn in het domein van ontwikkelen naar werk hebben betrekking op bepaalde plannen waarover we lezen in de stukken: op pagina 36 lezen we onder meer over "werksetting, training en vijf ontwikkelpaden" die worden aangeboden "vanuit de locatie Drechtwerk". Maar waarom wordt dit vanuit Drechtwerk aangeboden? We denken dat zo van alles wordt opgetuigd dat ook veel efficiënter kan worden georganiseerd. Die efficiëntere manier is dan concreet het direct bij werkgevers plaatsen van de betreffende doelgroep, waarbij dat wordt gecombineerd met zogenaamde derde leerwegtrajecten. We missen het gesprek met u over dit soort belangrijke vraagstukken.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor uw bespiegelingen en kansen. De voorstellen die u doet vragen een aanpassing van de huidige taakverdeling tussen de GR Sociaal en de 7 gemeenten in de Drechtsteden. Vanuit onze huidige opdracht spant de GR Sociaal zich in om waar mogelijk complementair aan het lokale netwerk te werken. Wij zien de gemeente als regisseur van de eigen sociale infrastructuur die er aan kan bijdragen dat samen betere effecten worden bereikt.

Een dilemma waarover bij de herijking van de Participatiewet beslist moet worden is over de ondersteuning van inwoners zonder uitkering in de Participatiewet. Het aantal werkzoekenden in de doelgroep niet uitkeringsgerechtigden (NUG-ers), inwoners met andere uitkeringen of kwetsbare werkenden ligt namelijk veel hoger dan het aantal inwoners met een bijstandsuitkering. De uitvoering van de Participatiewet door de GR Sociaal richt zich op inwoners met een bijstandsuitkering of inwoners met een beperking. De lokale ervaringen met Kansrijk en andere lokale initiatieven bereiken een bredere doelgroep. Met het ontwikkelen naar werk van de doelgroep met een Participatiewet worden BUIG-middelen bespaard. Met het ontwikkelen naar werk van een bredere doelgroep worden maatschappelijke kosten vermeden.

21. Financiën – financiële en controleverordening

We zijn akkoord met de voorgestelde wijzigingen in beide verordeningen. Fijn dat we de mogelijkheid gaan krijgen om ook op de Najaarsbrief een zienswijze te geven. Dit sluit aan bij onze wens die we onlangs bij u kenbaar hebben gemaakt. Verder waarderen we het positief dat de Begroting in hoofdlijn inzicht geeft in de formatie van de GR Sociaal. We stellen voor in de financiële verordening op te nemen dat dit standaard gebeurt in Jaarstukken en Begroting..

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt u voor de positieve reactie op ons voorstel. We zullen uw voorstel om in een volgende versie van de financiële verordening het opnemen van formatie in jaarstukken en begroting in overweging nemen.

Zienswijze Gemeente Hardinxveld-Giessendam (college versie)

Algemeen

1. *Waardering voor de medewerkers*

Wij willen onze dank en waardering uitspreken voor de medewerkers van de GR Sociaal. De ontvangen stukken geven ook dit jaar weer blijk van de grote inzet van alle medewerkers in uw organisatie, die zich om onze inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn.

Onze dank en waardering gelden in het bijzonder voor de afgelopen periode. Na een anonieme brief van (oud-)medewerkers die in december 2024 in de pers verscheen, is een grondig onderzoek uitgevoerd binnen en rondom uw organisatie. Ondanks de interne onrust die dit mogelijk heeft veroorzaakt, zijn uw medewerkers zich onverminderd blijven inzetten. Dankzij hun professionaliteit en betrokkenheid hebben onze inwoners, voor zover wij hebben gemerkt, hiervan geen hinder ondervonden.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering.

Jaarrekening 2024

2. *Waardering voor de samenwerking*

Uw jaarverslag laat zien dat u in 2024 onverminderd heeft ingezet op de dienstverlening vanuit de verschillende wetten in het sociaal domein. We zijn blij met het verder inrichten van de gemeentegerichte teams, hetgeen de samenwerking met ons Sociaal Team en lokale partners kan versterken ten gunste van onze inwoners. Specifiek op het domein van Zorgen voor Ondersteuning is er een goede en constructieve samenwerking tot stand gekomen. De lijnen zijn kort en ondersteuningsvragen worden gezamenlijk besproken en afgewogen. We spreken onze waardering uit over deze samenwerking.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt de gemeente voor de uitgesproken waardering voor deze samenwerking. Het Dagelijks Bestuur dankt u eveneens voor het fijne gesprek dat de GR Sociaal had met uw raad op 23 januari jongstleden.

3. *Bedrijfsvoering – incidentele of structurele besparingen*

Wij waarderen het verkregen inzicht in de ontwikkeling van de personeelsomvang, personeelskosten en overhead. Wij zien dergelijke overzichten graag terug in alle P&C-producten. Daarnaast achten wij het van meerwaarde om relevante wijzigingen ook op te nemen in besluitvormende documenten. Voor wat betreft 2024 constateren wij dat de apparaatskosten circa € 3 miljoen lager uitvallen dan oorspronkelijk begroot. Voor gemeenten is het van belang om te weten in hoeverre dit positieve resultaat het gevolg is van incidentele meevallers dan wel structurele besparingen. Wij verzoeken u ons hierover duidelijkheid te verschaffen en hiermee in de toekomstige ramingen rekening te houden.

Reactie

Momenteel vindt er een analyse plaats naar het overschot op de jaarrekening 2024. Dit onderzoek wordt gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. De uitkomsten daarvan zullen effect hebben op de toekomstige P&C documenten waarin wij streven naar een meer realistische wijze van begroten.

4. *Zorg voor ondersteuning – duiding groeicijfers*

We vinden in het jaarverslag voor het eerst gemeente specifieke cijfers terug over de klantaantallen op de Wmo maatwerkvoorzieningen, dank daarvoor. Vergeleken met de Drechtstedelijke gemiddelden, zagen we een relatief grote groei aan Hardinxveldse inwoners met huishoudelijke ondersteuning, individuele begeleiding en dagbesteding. Graag zien we nadere duiding van deze groeipercentages.

Reactie

Op dit moment zien we geen concrete oorzaken waarom de groei in de gemeenten verschilt, bijvoorbeeld in demografische gegevens of andere ontwikkelingen. Mocht hier behoefte aan zijn, is het zinvol om hier als GR Sociaal en gemeente gezamenlijk naar te kijken om een mogelijke oorzaak voor de verschillen te duiden.

5. *Zorg voor ondersteuning - wachttijden*

De wachttijden binnen de Wmo zijn een aanhoudend punt van aandacht, zowel bij de zorgaanbieders als bij de afhandeling van meldingen en aanvragen bij de Sociale Dienst zelf. Wij vragen u de wachttijsten te blijven monitoren en met de gemeenten en partners te zoeken naar innovatieve aanpakken. Een mooi voorbeeld van procesverbetering vinden wij de nieuwe werkwijze waarbij casemanagers dementie, dankzij vertrouwen in hun expertise, zelf indicaties voor dagbesteding kunnen aanvragen. Dit verkort wachttijden en voorkomt dat inwoners hun verhaal meerdere keren moeten doen.

Reactie

We zullen de komende periode ook zeker de wachttijden blijven monitoren. We zien hier gelukkig een positieve ontwikkeling in de meeste Drechtstedengemeenten voor de afhandeling van de meldingen en aanvragen, waaronder ook in uw gemeente. De meeste meldingen worden inmiddels binnen de wettelijke termijnen afgehandeld. De samenwerking met de casemanagers dementie wordt aan het einde van dit jaar geëvalueerd, er zijn nog aandachtspunten maar er zijn zeker ook positieve signalen over deze samenwerking.

6. *Bestaanszekerheid versterken / Ontwikkelen naar werk – lokale inzet re-integratiemiddelen*

We zien dat het gebruik van minimaregelingen in onze gemeente is gestegen. We danken u voor uw inzet hierop door o.a. het voeren van bestaanszekerheidsgesprekken waardoor het bereik is vergroot onder inwoners met een financieel kwetsbare positie. We zien ook dat het bijstandsbestand in onze gemeente gestaag groeit. Onze gemeente had in 2024 een uitzonderlijk hoog tekort op de BUIG. Dit tekort wordt grotendeels door niet-beïnvloedbare factoren verklaard. Desondanks zien we een lagere uitstroom vanuit het bijstandsbestand, waarbij er tegelijkertijd re-integratiemiddelen overblijven. Via informatiebrieven en een raadsbijeenkomst heeft u ons al uitgebreid geïnformeerd over de uitdagingen binnen het huidige bijstandsbestand.

We constateren dat de realisatie op uitstroom over 2024 lager is uitgevallen dan verwacht, ondanks de inzet die is geleverd. Dit roept bij ons de vraag op of de gestelde ambitie wellicht te hoog is en mogelijk bijgesteld zou moeten worden. Een andere verdeling van de re-integratiemiddelen zou daarbij ook kunnen helpen om toch aan de ambitie te blijven voldoen. Onze wens is om samen, inclusief onze lokale partners, stevig(er) in te zetten op het bevorderen van uitstroom richting werk. We vragen u om een deel van de re-integratiemiddelen echt lokaal in te zetten.

Reactie

Dank u voor uw reactie op het toegenomen bereik onder uw inwoners met een financieel kwetsbare positie in het gebruik van onze minimaregelingen.

De GR Sociaal heeft in de begroting 2024 een ambitie opgenomen voor uitstroom uit de bijstand die te ambitieus is gebleken. De resultaten van de GR Sociaal zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland en de prognoses van het Centraal Planbureau (CPB), maar minder dan we onszelf ten doel hadden gesteld.

Om aansluiting te houden met de veranderende ondersteuningsbehoefte van inwoners met een uitkering is binnen de GR Sociaal gestart met een grondige heroriëntatie op het re-integratie en participatiebeleid. Centraal onderdeel hierin is het Werk Ontwikkel Punt (WOP) waar Drechtwerk en de SDD vormgeven aan ondersteuning van inwoners voor wie (regulier) werken een haalbaar doel is. Het WOP brengt expertise op het gebied van arbeidsonderzoek, aanleren van werknemersvaardigheden, arbeidsgerichte vaktrainingen en het coachen op ontwikkeldoelen van willen en kunnen werken bij elkaar. In het WOP worden modulaire trainingen ontwikkeld, die centraal en lokaal aangeboden kunnen worden. In de centrale werksetting en het werk experience center draait het om het opdoen van werkervaring en werkbeleving. Verdere vakontwikkeling vindt plaats in de vijf leerlijnen die zijn vormgegeven met werkgevers.

Daarnaast wordt gewerkt aan een lokaal aanbod per gemeente voor inwoners voor wie ontwikkeling tot de mogelijkheden behoort, maar waar een langere periode mee gemoeid is. De stap naar regulier werk is nu nog niet mogelijk, maar door betekenisvol mee te doen is deze stap op termijn wel een reële optie. De gesprekken met deze inwoners vinden dan ook zo veel mogelijk lokaal plaats. Denk aan locaties zoals de sociale teams, in een buurthuis of op het gemeentehuis in hun woongemeente.

Uit de gesprekken vormt de consulent een beeld over de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner. Samen bespreken ze welke doelen gehaald kunnen worden en welk aanbod hierbij het beste past. De instrumenten die ingezet kunnen worden zijn o.a. modulaire trainingen uit het centrale aanbod die gericht zijn op sociale vaardigheden en taalontwikkeling. Daarnaast wordt een lokaal samenhangend aanbod van participatie- en ontwikkelplekken ontwikkeld, waarbij uw ambtenaren, lokale initiatieven, leer-/ontwikkelbedrijven en sociale ondernemers zijn betrokken. Daar waar nodig gaat de GR Sociaal ook financieel bijdragen aan (lokale) instrumenten of vormen van begeleiding die nu nog worden gemist.

De nieuwe aanpak op re-integratie moeten in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals de Participatiewet in balans, ontwikkelingen van het regionaal Werkcentrum Drechtsteden en kansen die samengaan met samenwerkingsmogelijkheden tussen Drechtwerk en SDD meer uitstroom opleveren. Anderzijds is er nog veel in ontwikkeling, waardoor niet gezegd is dat de ambitie in de begroting wordt gehaald. In de Voorjaarsbrief 2025 is daarom de aangepaste doelstelling nog niet financieel vertaald in de begroting, maar opgenomen in de risicoparagraaf.

7. Bedrijfsvoering – integriteitsonderzoek

Wij kunnen ons vinden in het voorstel om €700.000 van het positieve resultaat over 2024 te bestemmen voor de dekking van de kosten van het onderzoek naar aanleiding van de anonieme brief en hiervoor een bestemmingsreserve te vormen. Wij begrijpen dat het onderzoek aanzienlijke kosten met zich meebrengt en waarderen dat dit uit het totaaloverschot kan worden bekostigd. Wel vragen wij u kritisch te blijven op de noodzakelijkheid van elke bestede euro.

We vragen u om een transparante verantwoording aan te leveren op de opbouw en verdeling van de onderzoekskosten.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur houdt rekening met uw verzoek.

Voorjaarsbrief 2025

8. Ontwikkelen naar werk – nieuw re-integratieontwerp

De Voorjaarsbrief 2025 GR Sociaal leidt tot een totale verhoging van de lasten en baten met € 18,3 mln. ten opzichte van de actuele Begroting 2025, waarvan 13,3 miljoen voor rekening van de gemeenten. Deze stijging komt grotendeels door autonome factoren, zoals hogere kosten voor huishoudelijke ondersteuning. De grootste stijging is het gevolg van de prijsontwikkeling en het aantal bijstandsuitkeringen. In 2025 gaat u werken volgens een nieuw re-integratieontwerp met profielen die gekoppeld zijn aan een specifieke route. Wij zijn benieuwd naar effecten van deze nieuwe aanpak en zien een rapportage hierop bij de volgende P&C stukken graag tegemoet.

Reactie

Wij kunnen u in volgende rapportages informeren over de profielen.

9. Financiën / Bedrijfsvoering – inzicht maatregelen

Wij vragen u beter inzicht te geven in hoeverre de verwachte besparingen 2025 in de Voorjaarsbrief zijn verwerkt. Dat is voor ons nu niet helemaal duidelijk. Graag zouden wij daar beter inzicht in krijgen.

Reactie

In de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per Opgave een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn verwerkt in de begroting. In het bijbehorende tabellenboek wordt per gemeente het effect van de maatregel weergegeven. De voortgang op de genomen maatregelen worden maandelijks gemonitord en middels de reguliere P&C-cyclus worden gemeenten geïnformeerd over de voortgang.

10. Bestaanszekerheid versterken – schuldhulpverlening lokale verbinding

Onder andere op het gebied van 'bestaanszekerheid versterken' presenteert u opgave-indicatoren. Enkele van deze indicatoren zijn ook opgenomen in het beleidsplan schuldhulpverlening 2025 –2028. Op 24 april 2025 hebben wij dit (lokale) beleidsplan vastgesteld en wij hopen bij de uitvoering hiervan op een goede verbinding en samenwerking tussen onze lokale partners en de GR Sociaal. Wij zien de behaalde resultaten op de gepresenteerde opgave-indicatoren graag tegemoet.

Reactie

Een goede verbinding en samenwerking tussen lokale partners en de GR Sociaal is essentieel voor de ondersteuning van (kwetsbare) inwoners met financiële problemen en schulden. Het proces tot vaststelling van het beleidsplan schuldhulpverlening door de verschillende gemeenteraden van de Drechtsteden is in 2025 aangevangen. Momenteel is dit proces in enkele gemeenten nog gaande. De 'aanvullende' prestatie indicatoren van het beleidsplan schuldhulpverlening, die betrekking hebben op de GR Sociaal, zullen dan ook vanaf 2026 gefaseerd geïmplementeerd en verwerkt worden in de begroting. De behaalde resultaten op de prestatie indicatoren voor wat betreft de uitvoering van de GR Sociaal zullen tevens vanaf 2026 worden meegenomen in de P&C-cyclus en hierover wordt periodiek gerapporteerd. Daarnaast zal er halverwege de looptijd van het beleidsplan een tussenevaluatie plaatsvinden waarbij de raad geïnformeerd zal worden over de uitkomsten hiervan

11. Ontwikkelen naar werk – nieuw re-integratieontwerp

Op het gebied van ontwikkelen naar werk gaat u in 2025 werken volgens een nieuw re-integratieontwerp met drie profielen die gekoppeld zijn aan specifieke dienstverleningsroutes. Wij gaan er van uit dat dit onderdeel is van de zogenaamde "herijking", zoals door u in januari 2025 aan de raad is gepresenteerd. Die herijking betreft aanpassing van de Verordening Werk en Inkomen en richt zich op nieuwe uitgangspunten voor re-integratie en participatiebeleid, passend bij het veranderde bijstandsbestand.

In het kader van de indeling van het bestand in drie dienstverleningsprofielen, willen wij het belang benadrukken van het prioriteren van de groep statushouders. Statushouders vormen een grote groep binnen ons actuele bijstandsbestand en hebben waarschijnlijk het meeste potentieel om uit te stromen naar werk. Graag komen we, in samenwerking met onze lokale partners zoals Vluchtelingenwerk, de Bibliotheek en de welzijnsorganisatie, met u tot een brede aanpak voor deze groep. Dit geldt uiteraard niet enkel voor het uitvoeringsjaar 2025; ook voor de daaropvolgende jaren.

Reactie

De nieuwe re-integratie aanpak die klantprofielen koppelt aan specifieke dienstverleningsroutes biedt een passend antwoord op het veranderende bijstandsbestand. Ook de groep statushouders maakt en gaat hier gebruik van maken. Daarvoor wordt een lokaal samenhangend aanbod van participatie- en ontwikkelplekken ontwikkeld, waarbij uw ambtenaren, lokale initiatieven, leer-/ontwikkelbedrijven en sociale ondernemers zijn betrokken. Daar waar nodig gaat de GR Sociaal ook financieel bijdragen aan (lokale) instrumenten of vormen van begeleiding die nu nog worden gemist.

Voor de doelgroep statushouders is volledige uitstroom in veel gevallen gedurende het inburgeringstraject (van gemiddeld 3 jaar) moeilijk om te realiseren. Deze groep heeft baat bij zogenaamde duale trajecten, waarbij het inburgeringstraject samengaat met parttime werken. Binnen de GR Sociaal is daarnaast een aparte eenheid ingericht die de zogenaamde impulsaanpak uitvoert. Die is voor statushouders die onder de 'oude' wet vallen. Zij krijgen intensieve begeleiding/ondersteuning bij het vinden van regulier werk.

12. Zorg voor ondersteuning – herstelgerichte ondersteuning

Gezien de maatschappelijke discussie over herstelgerichte ondersteuning, zijn we ons ervan bewust dat de verwachte kostendemping op de Wmo huishoudelijke ondersteuning mogelijk komt te vervallen. Het principe van herstelgerichte ondersteuning onderschrijven wij nog steeds. We hopen dat u zich, samen met de gemeenten, blijft inspannen voor een 'toekomstbestendig sociaal domein', waarbij inwoners die de ondersteuning écht nodig hebben, deze wel kunnen blijven ontvangen.

Reactie

Het klopt dat de begrote besparing niet zal worden gehaald als gevolg van het stoppen met Powerful Ageing. Deze financiële gevolgen zijn aan de voorkant uitgebreid gecommuniceerd. Desondanks is een keuze gemaakt om te stoppen met de aanpak zoals die was ingericht.

We onderzoeken momenteel samen met gemeenten naar mogelijke alternatieven en zijn bovendien aangesloten op het landelijke houdbaarheidsonderzoek van de Wmo om te zoeken naar mogelijkheden om de Wmo houdbaar te houden voor de toekomst.

Begroting 2026 - 2029

13. Financiën / Bedrijfsvoering – stijging kosten door autonome groei en loon- en prijsindexatie

Net als in de voorjaarsbrief 2025 zien wij ook een aanzienlijke kostenstijging in de begroting 2026. Belangrijke posten met (fors) hogere kosten zijn de bijstandsgerechtigden en de Wmo. Gelet op het aandeel in onze begroting van GR Sociaal betekent dat we daarmee voor een grote uitdaging staan. Ook in het licht van de ombuigingen die wij moeten realiseren. Overigens merken wij ook op dat de redenen voor de kostenstijgingen voortkomen uit de autonome groei van klantaantallen en de ontwikkeling van de loon- en prijsindexaties. Deze zouden in onze ogen in redelijke mate voorzienbaar moeten zijn en komen daardoor voor ons als een verrassing.

Reactie

Een deel van de stijging van de als gevolg van autonome groei en loon- en prijs indexatie is voorspelbaar. Helaas gaat dit niet altijd op zoals bijvoorbeeld bij de recentelijke stijging van de bijstandsuitkeringen als gevolg van een verhoging van het minimumloon of door het openbreken van CAO voor huishoudelijke hulp. Ook de uitkomst van de CAO voor gemeenteambtenaren is lange tijd onzeker geweest en pas recentelijk opnieuw vastgesteld.

14. Bedrijfsvoering - ombuigingen

Wij weten dat u de financiële problematiek van de gemeenten serieus neemt door werk te maken van maatregelen en ombuigingen. Dat waarderen we. Tegelijkertijd hebben wij hier vragen over. Op hoofdlijnen betreft dit:

- In het overzicht van de verwachte besparingen per jaar is niet duidelijk wat het netto-effect is. Zo heeft de besparing op bestaanszekerheid een tegenhanger aan de inkomstenkant. Dit maakt het voor ons lastig om deze ontwikkelingen te vertalen naar onze eigen begroting en te bepalen welke aanvullende maatregelen nodig zijn.
- Het grootste deel van de besparingen bestaat uit een vermindering van de kosten op het thema bestaanszekerheid. Minder kosten voor bijstandsuitkeringen en maatregelen om een hogere uitstroom te realiseren zouden hieraan moeten bijdragen. De toelichting laat in onze ogen echter het tegengestelde zien, namelijk: uitstroomaantallen worden in de laatste jaren niet gehaald.
- De onderbouwing voor de voorgestelde besparingen op een efficiëntere bedrijfsvoering is op dit moment nog niet beschikbaar. Gezien het belang van transparantie en een zorgvuldig besluitvormingsproces, dringen wij erop aan dat deze onderbouwing zo spoedig mogelijk wordt aangeleverd, zodat de haalbaarheid en impact van de voorgestelde maatregelen goed kunnen worden beoordeeld.

Reactie

Er is gekozen om in een overzicht de besparing op de lasten te laten zien. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een reductie van de inkomsten.

Het bepalen van de reductie is afhankelijk van een aantal elementen, te weten:

- macrobudget,
- verdeelmodel,
- gemeentegrootte.

Het macrobudget wordt bepaald door conjunctuur, realisaties voorgaand jaar, rijksbeleid en de loon- en prijsbijstelling. Het verdeelmodel geeft aan wat de kans is om in de bijstand te komen. De gemeentegrootte bepaald in welke mate het verdeelmodel van toepassing is. Bij gemeenten groter dan 40.000 inwoners is de verdeling volledig objectief. Tussen 15.000 en 40.000 inwoners een mengvorm en kleiner dan 15.000 inwoners volledig op basis van realisatie.

Bij gemeenten waar het BUIG-budget vooral op basis van realisatie wordt bepaald is het eenvoudiger om de reductie te bepalen dan wanneer een gemeente meer of volledig objectief wordt verdeeld.

De GR Sociaal heeft in de begroting 2024 een ambitie opgenomen voor uitstroom uit de bijstand die te ambitieus is gebleken. De resultaten van de GR Sociaal zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland en de prognoses van het Centraal Planbureau (CPB), maar minder dan we onszelf ten doel hadden gesteld.

Het komende jaar gebruiken we voor een grondige heroriëntatie op het re-integratie en participatiebeleid. Dit wordt opgepakt in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals de

Participatiewet in balans, ontwikkelingen van arbeidsmarktregio's, aanpassing opdracht ontwikkelbedrijven, beschut werk en de opdracht om Regionale Werkcentra (RWC's) op te richten.

Momenteel vindt er een analyse plaats naar het overschot op de jaarrekening 2024. Dit onderzoek wordt gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 10 juli 2025. De uitkomsten daarvan zullen effect hebben op de toekomstige P&C documenten waarin wij streven naar een meer realistische wijze van begroten.

15. Bedrijfsvoering - huisvesting

De GR Sociaal is op basis van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Dordrecht voornemens (deels) te verhuizen naar het Dordthuis. Tegelijkertijd wordt onderzocht wat een optimale indeling is voor de toekomstige huisvesting en welke locaties daarvoor geschikt zijn.

In de Voorjaarsbrief 2025 is een voorbereidingskrediet aangevraagd om de plannen verder uit te werken. Op dit moment is nog niet volledig duidelijk wat de financiële impact van de nieuwe huisvesting zal zijn op de begroting 2026, zowel qua exploitatie als investeringen. We verwachten dat er minder huisvestingskosten nodig zijn gezien niet alle dienstverlening op de 'A locatie' zal plaatsvinden en er ook gebruik zal worden gemaakt van goedkopere locaties. We vragen u dit aan te passen in de begroting in het kader van realistisch begroten.

Reactie

Op zich een logische gedachte ware het niet dat kosten voor huisvesting nu extreem laag zijn omdat het pand van de GR Sociaal meer dan 10 jaar afgekeurd is. Omdat de oorspronkelijke verwachting was dat het Dordthuis jaren eerder klaar zou zijn is het pand niet meer op niveau onderhouden.

Qua norm wijzen de berekeningen van de gemeente Dordrecht uit dat het Dordthuis onder landelijke normen zit qua kostenniveau. Daarnaast zullen op de andere locaties door de verdeling van de medewerkers over deze panden ook investeringen nodig zijn. Dat alles geeft dat de toekomstige huisvesting meer gaat kosten dan wat nu wordt uitgegeven.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur betreffende besluitvorming rond de mix van huisvesting over de drie locaties (Dordthuis, 't Achterom en de Snelliusstraat) is aangegeven dat het financiële kader vastligt in de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (SOK). Dit kader is ook vanaf het jaar 2027 in de begroting verwerkt.

16. Financiën – reëel begroten

In de begroting 2026 geeft u aan uit te gaan van een reële raming. De gemeenteraad ondersteunt deze benadering nadrukkelijk. Om echter goed te kunnen beoordelen in hoeverre deze aanpak effectief is gebleken, verzoeken wij u inzichtelijk te maken wat de toepassing van de reële begroting concreet heeft opgeleverd. Daarnaast hechten wij eraan dat duidelijk wordt welke effecten de reeds genomen maatregelen hebben gehad. Deze informatie is voor de raad van belang om bij de behandeling van de volgende begroting weloverwogen keuzes te kunnen maken en de lijn van realistisch begroten zorgvuldig voort te zetten.

Reactie

Uitgangspunt voor de begroting is dat er een reële begroting wordt opgesteld. Afgelopen jaren hielden we rekening met een mogelijke begrotingsonzuiverheid van – 2%. Toepassing van deze correctie is niet realistisch gebleken.

In de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per Opgave een overzicht opgenomen van de maatregelen die zijn verwerkt in de begroting. In het bijbehorende tabellenboek wordt per gemeente het effect van de maatregel weergegeven. De voortgang op de genomen maatregelen worden maandelijks gemonitord en middels de reguliere P&C-cyclus worden gemeenten geïnformeerd over de voortgang.

17. Zorgen voor ondersteuning – individuele begeleiding

We lezen dat de gemeentelijke uitgaven op Individuele Begeleiding met ruim 1,7 miljoen stijgen t.o.v. de primaire begroting. Dit wordt grotendeels verklaard door de omzetting van een groep inwoners met Individuele Begeleiding van regionale financiering Maatschappelijke Opvang naar de Wmo per 2025. Het gaat om klanten die niet (langer) dakloos zijn en over kunnen naar reguliere Wmo-begeleiding.

Inhoudelijk volgen we deze omzetting. In de begroting wordt de 1,7 miljoen niet verder uitgesplitst naar gemeenten. Graag zien we specifiekere informatie over deze klantenstroom, zodat wij het juiste bedrag kunnen reserveren vanuit het overschot op beschermd wonen en opvang. Ook vragen we u als GR Sociaal gezamenlijk het gesprek aan te gaan met de centrumgemeente over het beschikbaar houden van regionaal budget om de extra kosten op de Individuele Begeleiding op te kunnen vangen.

Reactie

Op 28 juni 2024 is op het Bestuurlijk Overleg Beschermd wonen en Opvang inderdaad besloten dat een deel van de klantgroep vanuit Individuele Begeleiding Maatschappelijk Opvang uitstroomt naar Individuele Begeleiding Wmo (regulier). Dit op basis van een inhoudelijke evaluatie, waarbij is geconcludeerd dat de klanten die zelfstandig wonen en ambulante begeleiding ontvangen niet langer onder de MO keten vallen.

Het betreft een verschuiving van de gemeentelijke bijdrage aan de centrumgemeente Dordrecht naar de GR Sociaal. In de tabellenboek bij de Voorjaarsbrief 2025 en de Begroting 2026 is per gemeente op basis van nadere analyse op de klantgroep het financiële effect van deze wijziging weergegeven op de Begroting van de GR Sociaal. De centrumgemeente Dordrecht is verantwoordelijk voor het inzichtelijk maken van de financiële effecten op de uitgaven van Maatschappelijke Opvang en de afspraken m.b.t. de eventueel financiële afspraken m.b.t. uitkering vanuit het overschot BW&O.

18. Financiën – financiële verordening en controle verordening

Er wordt voorgesteld om bij de najaarsbrief voortaan een begrotingswijziging mogelijk te maken, om zo de actualiteit van de begroting te vergroten en begrotingsonrechtmatigheid te voorkomen. Hiervoor zou een afwijkende zienswijzentermijn van acht weken worden gehanteerd. Wij begrijpen dit streven en het bredere voorstel om voor alle P&C-producten een zienswijzeprocedure te volgen. Tegelijkertijd constateren wij dat het hanteren van een zienswijzeprocedure voor de najaarsbrief, mede gezien de termijnen, in de praktijk voor ons niet haalbaar is. Wij vragen u daarom deze wijziging niet door te voeren en de bestaande lijn voort te zetten. Dit betekent dat er bij de najaarsbrief geen extra begrotingswijziging hoeft plaats te vinden en geen zienswijzeprocedure hoeft te worden doorlopen.

Reactie

Bij het opstellen van de Jaarstukken 2023 is gebleken dat het niet (kunnen) doorvoeren van een begrotingswijziging bij de Najaarsbrief kan leiden tot begrotingsonrechtmatigheid. In het accountantsverslag 2023 is hier een opmerking over gemaakt. Ook voor de Drechtsteden gemeenten leidt het niet doorvoeren van een begrotingswijziging bij de Najaarsbrief tot onduidelijkheid. Dit kwam onder meer aan de orde bij de besprekingen van de Jaarstukken 2023 in het Algemeen Bestuur. Dit heeft ons doen besluiten om de financiële verordening op dit punt aan te passen.

Over de haalbaarheid van een zienswijze procedure verschillen de gemeenten van mening. In de zienswijzen van andere gemeenten wordt juist ingestemd met ons voorstel tot het doorvoeren van een begrotingswijziging. Overigens is het uitbrengen van een zienswijze op een begrotingswijziging van een GR geen verplichting voor gemeenten. Een gemeente is vrij om te kiezen om door moverende redenen hiervan af te zien.

Daarbij merken wij op dat door het invoeren van een zienswijze procedure de najaarsbrief eerder beschikbaar komt voor gemeenten. Om de najaarsbrief inclusief de uitgebrachte zienswijzen van de gemeenten in het Algemeen Bestuur van december te kunnen behandelen, wordt deze half oktober door het Dagelijks Bestuur aangeboden aan de gemeenten voor de (zienswijze-) procedure.

19. Tot slot

We lezen in de stukken veel bemoedigende ontwikkelingen, ondanks de roerige tijd waarin uw organisatie zich momenteel bevindt. Landelijke ontwikkelingen waar moeilijk op te sturen valt – de landelijke politiek, de arbeidstekorten, de toenemende vraag –, geven extra uitdagingen in de uitvoering. Dit vraagt om creativiteit, lef en een krachtige stem richting de Rijksoverheid; iets waar uw organisatie op een goede manier gestalte aan geeft. Blijf vooral zo doorgaan.

Reactie

Het Dagelijks Bestuur dankt uw voor uw steun en wij blijven de uitdaging graag samen met u aangaan.